

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część IV

W Republice Białoruś opracowano Koncepcję bezpieczeństwa informacyjnego państwa, która odzwierciedla współczesne wyzwania i zagrożenia, które tworzą się w sferze informacyjnej i stanowią zagrożenie dla podstaw konstytucyjnych i żywotnej działalności państwa, w tym manipulację masową świadomością, dyskredytację ideałów i wartości, zacieranie się suwerenności narodowej, niestabilność infrastruktury informatycznej. Wychodząc z faktu, że sfera informacyjna nabrała już kluczowego znaczenia dla każdego państwa i każdego człowieka, zadaniem na Białorusi jest poszerzenie sfery wpływów krajowych środków masowego przekazu oraz podjęcie działań w celu zwiększenia ilości, różnorodności i jakości nadawania krajowego, a także zaufania publicznego do środków masowego przekazu. Jednakże, pomimo silnego rozwoju przestrzeni medialnej, brakuje treści, które cieszyłyby się absolutnym zaufaniem odbiorców, jednym z powodów jest tzw. fałszywe wiadomości. Rola czynnika odstrasżającego w walce z nimi powinna być przejmowana przez autorytatywne media i zawodowych dziennikarzy, w oparciu o ich kompetencje.

Doświadczenie zawodowe w dziennikarstwie - ponad czterdzieści pięć lat. Obecnie jest profesorem nadzwyczajnym w Katedrze Międzynarodowego Dziennikarstwa Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego. Obszary badań: nowoczesne stosunki międzynarodowe; dziennikarstwo międzynarodowe; międzynarodowa wymiana informacji; eksport produktów i usług medialnych.

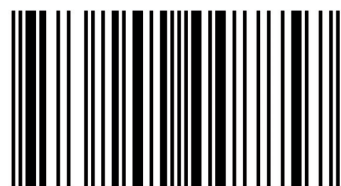
FOR

Wydawnictwo
Zezkresy Wiedzy

Boris Zalesski

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część IV

978-620-2-44885-7

Boris Zalesski

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część IV

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Boris Zalesski

**Granice zrównoważonego
partnerstwa. Część IV**

FOR AUTHOR USE ONLY

Wydawnictwo Bezkresy Wiedzy

Imprint

Any brand names and product names mentioned in this book are subject to trademark, brand or patent protection and are trademarks or registered trademarks of their respective holders. The use of brand names, product names, common names, trade names, product descriptions etc. even without a particular marking in this work is in no way to be construed to mean that such names may be regarded as unrestricted in respect of trademark and brand protection legislation and could thus be used by anyone.

Cover image: www.ingimage.com

Publisher:

Wydawnictwo Bezkresy Wiedzy

is a trademark of

International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

17 Meldrum Street, Beau Bassin 71504, Mauritius

Printed at: see last page

ISBN: 978-620-2-44885-7

Copyright © Boris Zalesski

Copyright © 2020 International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

FOR AUTHOR USE ONLY

Borys Zalessky

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część IV

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Spis treści

Białoruś: od celów zrównoważonego rozwoju do poprawy dobrobytu ludzi.....	7
Białoruś: kompetencje i profesjonalizm wygrają w walce z fałszywymi wiadomościami	11
Białoruś: perspektywy przyciągnięcia bezpośrednich inwestycji zagranicznych określą strategię.....	15
Białoruś: na rzecz lokalnego rozwoju gospodarczego.....	19
Białoruś - Wspólnota Niepodległych Państw: współpraca regionalna będzie się rozszerzać.....	23
Białoruś - Wspólnota Niepodległych Państw: od koncepcji do programu	25
Białoruś-Gruzja: komplementarność daje wyniki.....	29
Białoruś - Turcja: nauka, technologia, edukacja.....	37
Białoruś - Węgry: współpraca będzie się rozwijać wraz z inwestycjami i regionami.....	39
Białoruś - Chiny: od nauki do praktyki	43
Białoruś-Afganistan: wspólny komitet zajmuje się tą sprawą.....	47
Białoruś-Bangladesz: zarys perspektyw wspólnej komisji.....	51
Białoruś - Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie: projekt na rzecz zrównoważonego rozwoju i dobrobytu	55

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś: z celów zrównoważonego rozwoju - dla poprawy ludzkiego samopoczucia

W styczniu 2019 roku w Mińsku odbyło się pierwsze Narodowe Forum Zrównoważonego Rozwoju, na którym ponad czterystu uczestników zapoznało się z krajowymi doświadczeniami Białorusi w realizacji celów zrównoważonego rozwoju, z postępowaniem nad Narodową Strategią Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego kraju do 2030 roku, a także ze specyfiką przygotowania Narodowej Strategii Zrównoważonego Rozwoju na okres do 2035 roku.

We wrześniu 2015 r. Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych przyjęło rezolucję zatytułowaną "Przekształcanie naszego świata: plan działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do 2030 r.", która określa 17 celów zrównoważonego rozwoju (SDG), ukierunkowanych między innymi na likwidację ubóstwa i głodu, zwalczanie nierówności i niesprawiedliwości oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu. Wydarzenie to wymagało od wszystkich państw planety, w tym od Republiki Białoruś, podjęcia się zadania stworzenia mechanizmów realizacji CSD.

Sześć miesięcy później, w maju 2017 roku, ustanowiono ramy instytucjonalne dla zarządzania wdrażaniem planów: po pierwsze, powołano stanowisko krajowego koordynatora ds. realizacji celów zrównoważonego rozwoju; po drugie, zbudowano krajową architekturę zarządzania wdrażaniem SDG, w skład której wchodzi Rada ds. Zrównoważonego Rozwoju, parlamentarne, regionalne i partnerskie grupy na rzecz zrównoważonego rozwoju, które zapewniają skuteczną interakcję między sektorem publicznym i organizacjami publicznymi oraz ekspertami naukowymi i technicznymi. Po rozpoczęciu prac przez Radę ds. Zrównoważonego Rozwoju, Rada ds. Zrównoważonego Rozwoju przydzieliła każdy z 17 CSD do władz państwowych Białorusi, których kompetencje obejmują rozwiązywanie odpowiednich kwestii. W rezultacie "wszystkie zaangażowane agencje rządowe są częścią czterech bloków sektorowych: gospodarki, ekologii, sfery społecznej i monitoringu"¹.

Zgodnie z zaleceniem Organizacji Narodów Zjednoczonych, aby przeprowadzić trójstopniową globalną, regionalną i krajową analizę postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju, Białoruś już w 2017 roku przedstawiła swój dobrowolny raport na poziomie międzynarodowym na temat postępów we wdrażaniu Agendy 2030, następnie uczestniczyła w prezentacji raportu Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej o

¹ Shchetkina, M. Zrównoważony rozwój zależy od każdego z nas / M. Shchetkina // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/interview/view/ustojchivoe-razvitie-zavisit-ot-kazhdogo-iz-nas-6646/>

zrównoważonym rozwoju w siedzibie ONZ, a w 2018 roku sama zorganizowała regionalne forum krajowych punktów kontaktowych ds. budowania partnerstwa między krajami i organizacjami w ramach Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju. W rezultacie, w indeksie globalnych celów zrównoważonego rozwoju na rok 2018, który jest obliczany dla 156 krajów na podstawie stu wskaźników związanych z realizacją LSD, Białoruś zajęła 23 miejsce, otrzymując "ocenę powyżej średniej dla regionu Europy Wschodniej i Azji Środkowej"². Pierwsze forum krajowe, które odbyło się w styczniu 2019 roku w Mińsku, w sposób organiczny uzupełniło kompleksowe prace prowadzone w kraju na rzecz utworzenia CSD.

Jednym z warunków skutecznej realizacji celów zrównoważonego rozwoju na Białorusi jest ustawodawstwo krajowe. W 2018 roku białoruski parlament przyjął szereg ustaw mających na celu utworzenie CSD. Obejmują one specjalnie chronione obszary przyrodnicze, produkcję i obrót produktami ekologicznymi. W 2019 roku zostaną rozpatrzone projekty ustaw dotyczących zdrowia i praw osób niepełnosprawnych. Oczekuje się również, że Cele Zrównoważonego Rozwoju staną się integralną częścią rozwoju gospodarczego i społecznego kraju, mając na celu osiągnięcie 100 mld USD produktu krajowego brutto do 2025 r. i "dołączenie do grupy krajów o średnim dochodzie na mieszkańca przy parytecie siły nabywczej powyżej średniej światowej"³.

Innym ważnym warunkiem sukcesu SDG jest synchronizacja pracy grup regionalnych, ponieważ "zrównoważony rozwój kraju jako całości jest możliwy tylko wtedy, gdy wszystkie jego regiony są zrównoważone"⁴. Dlatego też plany rozwoju terytorialnego powinny być proponowane przede wszystkim przez przedstawicieli samorządów lokalnych z uwzględnieniem potrzeb i interesów obywateli. Pierwsze Narodowe Forum Zrównoważonego Rozwoju odnotowało pozytywne doświadczenia obwodów brzeskiego i mohylewskiego w tym zakresie. A dzisiaj mówimy o przezwycięzeniu różnorodności ruchu na rzecz organizacji tej pracy w innych regionach Białorusi.

Wreszcie, krajowe media mają do odegrania ważną rolę w przełożeniu głównych postanowień Agendy 2030 na krajowe dokumenty polityczne, programy sektorowe i regionalne, oraz "jest jeszcze wiele do zrobienia, aby zapewnić szerokie rozumienie

² W 2018 roku Białoruś zajęła 23. miejsce wśród 156 krajów, w których powstała CSD [Zasób elektroniczny]. - -- 2019. - URL: <https://www.belta.by/special/politics/view/belarus-zanjala-23-e-mesto-sredi-156-stran-v-dostizhenii-tsur-za-2018-god-333890-2019/>

³ Białoruś postrzega Agendę 2030 jako podstawę nowej polityki globalnej - "Miaśnikowicz". - -- 2019. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/belarus-rassmatrivaet-povestku-2030-kak-osnovu-dlja-novoj-globalnoj-politiki-mjasnikovich-333892-2019/>

⁴ Schetehetkina: należy zsynchronizować pracę grup regionalnych na rzecz utworzenia CSD na Białorusi [Zasób elektroniczny]. - -- 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/schetehetkina-rabotu-regionalnyh-grupp-po-dostizheniju-tsur-v-belarusi-nuzhno-sinhronizirovat-333887-2019/>

SDG przez społeczeństwo i rolę każdej jednostki w ich realizacji"⁵. Należy zauważyć, że Ministerstwo Informatyki Białorusi podjęło już inicjatywę utworzenia dodatkowej grupy złożonej z dziennikarzy głęboko zanurzonych w tym temacie w celu prowadzenia prac informacyjnych na temat wszystkich 17 celów zrównoważonego rozwoju w krajowej architekturze zarządzania osiągnięciami CSD.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁵ Media tworzą osobną grupę w pracy nad stworzeniem CSD na Białorusi - Szczechetkina. - – 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/smi-sostavjat-otdelnuju-gruppu-v-rabote-nad-dostizheniem-tsur-v-belarusi-schetkina-333874-2019/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś: w walce z fałszywymi wiadomościami kompetencje i profesjonalizm będą przeważać

W Republice Białorusi opracowano koncepcję bezpieczeństwa informacyjnego kraju, która odzwierciedla współczesne wyzwania i zagrożenia, kształtujące się w sferze informacyjnej i stanowiące zagrożenie dla podstaw konstytucyjnych i żywotnej działalności państwa, wśród których podkreśla się "manipulowanie masową świadomością, dyskredytację ideałów i wartości, zacieranie się suwerenności narodowej, niestabilność infrastruktury informatycznej"⁶. Wychodząc z założenia, że sfera informacyjna nabrała już kluczowego znaczenia dla każdego państwa i każdej jednostki, Białoruś dąży do poszerzenia sfery wpływów krajowych środków masowego przekazu i podjęcia "działań mających na celu zwiększenie ilości, różnorodności i jakości krajowych środków masowego przekazu, a także zaufania publicznego do mediów oficjalnych"⁷.

Faktem jest, że w trakcie niedawnej "Wielkiej rozmowy z prezydentem", która odbyła się na początku marca 2019 roku, szef białoruskiego państwa zwrócił uwagę na fakt, że "pomimo silnego rozwoju przestrzeni medialnej, brakuje treści, które cieszą się absolutnym zaufaniem publiczności, jedną z przyczyn są tzw. fałszywe wiadomości". Natychmiast się rozprzestrzeniają, porywają publiczność, podniecają myśli⁸. W tym kontekście należy dziś podjąć rolę czynnika odstraszającego w walce z wiadomościami o twarzy:

- 1) autorytatywne **środki masowego przekazu**;
- 2) zawodowi **dziennikarze**, którzy bezwarunkowo przestrzegają praw etyki i norm moralnych w przestrzeni medialnej oraz dążą do maksymalnej dokładności i obiektywizmu w swojej pracy;
- 3) **przedstawiciele środowiska ekspertów**, którzy ze względu na swoje kompetencje nie zajęli jeszcze specjalnego miejsca w mediach.

⁶ Matveev, V. Koncepcja bezpieczeństwa informacyjnego Białorusi jest planowana do zatwierdzenia wkrótce / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://belta.by/society/view/kontseptsiju-informatsionnoj-bezopasnosti-belarusi-planiruetsja-utverdit-v-blizhajshee-vremja-339646-2019/>

⁷ Posiedzenie Rady Bezpieczeństwa Białorusi [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/zasedanie-soveta-bezopasnosti-belarusi-20668/

⁸ Spotkanie z przedstawicielami społeczeństwa i środowisk eksperckich, białoruskich i zagranicznych środków masowego przekazu "Wielka rozmowa z prezydentem" [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vstrecha-s-predstaviteljami-obschestvennosti-i-ekspertnogo-soobschestva-beloruskix-i-zarubezhnyx-smi-20590/

O tym, że tradycyjne media powinny stać się potężnym czynnikiem jednoczącym w walce z podrabianiem informacji i nieprofesjonalnym podejściem do bieżących spraw zewnętrznych i wewnętrznych, poinformowała rezolucja XIII Białoruskiego Międzynarodowego Forum Mediów "Partnerstwo dla przyszłości: cyfrowa agenda dla przestrzeni medialnej", które odbyło się w Mińsku we wrześniu 2018 roku. W rezolucji forum podkreślono następnie, że zachowanie autorytetu i pozycji mediów tradycyjnych - drukowanych i elektronicznych - jest niezwykle ważne, ponieważ to właśnie te podmioty z dziedziny informacji są w stanie w pełni "ponosić odpowiedzialność przed społeczeństwem za jakość, kompletność i wiarygodność dostarczanych informacji, mieć możliwość profesjonalnego podejścia do tworzenia i rozpowszechniania produktów informacyjnych"⁹.

Prawdziwa praktyka pokazuje, że zaufanie do mediów przez szeroką publiczność rodzi się, gdy media kompetentnie analizują wydarzenia zachodzące w społeczeństwie i szybko udzielają wyczerpujących odpowiedzi na pytania, które pojawiają się w czytelnikach, widzach i słuchaczach. Innymi słowy, możliwe i konieczne jest zminimalizowanie zagrożeń związanych z negatywnym wpływem informacji w postaci wiadomości o bajkach poprzez tworzenie własnych interesujących, istotnych i prawdziwych treści, tak aby "każda wróżka mogła być pewnie odpowiedzią i zniszczona do samego korzenia"¹⁰. Oczywiście jest, że bez ścisłej i stałej interakcji z przedstawicielami społeczności ekspertów, struktury medialne raczej nie będą w stanie w pełni rozwiązać tak wielkiego zadania.

W celu wzmocnienia koordynacji pomiędzy mediami i środowiskami eksperckimi w tej dziedzinie wydaje się, że nadszedł czas, aby rozpocząć tworzenie profesjonalnych zespołów **ekspertów ds. mediów** w najważniejszych obszarach białoruskiej polityki zagranicznej i krajowej. Profesjonalizm w sferze informacyjnej w tym przypadku należy rozumieć jako jakościową i ciekawą prezentację materiałów, umiejętną techniczną organizację procesu twórczego, dostępność ekspertyz i analiz w oparciu o wiarygodne dane. Coś podobnego widzimy na przykład już w trakcie realizacji globalnych celów zrównoważonego rozwoju na Białorusi, gdzie na wniosek Ministerstwa Informacji Republiki Białoruś powstaje grupa ekspertów ds. mediów w krajowej architekturze zarządzania realizacją celów CSD w zakresie prowadzenia prac

⁹ Media muszą zjednoczyć się przeciwko fałszywym informacjom i nieprofesjonalności - rezolucja forum mediów [zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/smi-nuzhno-objedinitjsja-v-borbe-s-fejkovoj-informatsiej-i-neprofessionalizmom-rezoljutsija-mediaforuma-317622-2018/>

¹⁰ Pavel Legky: głównym narzędziem w walce z niedokładnymi informacjami w Internecie jest zaufanie ludzi [zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/pavel-legkij-glavnyj-instrument-v-borbe-s-nedostovemoj-informatsiej-v-internete-doverie-ljudej-317648-2018/>

informacyjnych w przestrzeni medialnej nad wszystkimi 17 celami zrównoważonego rozwoju.

Innym interesującym przykładem w tym kierunku jest Plan wspólnych działań na rok 2019 w zakresie informowania o potencjale eksportowym Białorusi w środkach masowego przekazu, podpisany w marcu tego roku przez Ministerstwo Informacji Republiki Białoruś i Białoruską Izbę Przemysłowo-Handlową w celu wspierania "upowszechniania obiektywnych informacji o rozwoju eksportu krajowego, wzmacniania kontaktów międzynarodowych białoruskich przedsiębiorstw i wprowadzania ich wyrobów na nowe rynki"¹¹. Podstawowym elementem tej interakcji między mediami a ekspertami powinien być cykl seminariów dla dziennikarzy zajmujących się zagranicznymi zagadnieniami gospodarczymi, mających na celu nie tylko zwrócenie uwagi na kluczowe problemy rozwoju białoruskiego eksportu, ale również ogólnie promowanie obecności aktualnych zagadnień gospodarczych w białoruskich środkach masowego przekazu na wszystkich szczeblach - od centralnego do regionalnego. Należy przypomnieć, że Narodowy Program Wspierania i Rozwoju Eksportu Republiki Białorusi na lata 2016-2020 wśród swoich ośmiu głównych zadań wymienia wymóg **promowania kultury eksportowej** w postaci wzmacniania znaczenia eksportu dla rozwoju kraju i społeczeństwa w świadomości masowej oraz podnoszenia jego priorytetowości. W związku z tym przyjęcie przez Ministerstwo Informacji i Białoruską Izbę Przemysłowo-Handlową planu wspólnych działań w celu podkreślenia potencjału eksportowego Białorusi w sektorze mediów jest niezwykle ważnym i niezbędnym krokiem.

W tym kontekście na osobną dyskusję zasługuje temat interakcji między mediami i środowiskami ekspertów na szczeblu regionalnym, w tym realizacji polityki współpracy międzynarodowej białoruskich regionów. Faktem jest, że "media regionalne zajmują swoją unikalną niszę, w której nie mogą konkurować ani media krajowe, ani międzynarodowe"¹². Ale jednocześnie, "pomimo potężnego rozwoju przestrzeni medialnej, wciąż brakuje treści, które cieszyłyby się absolutnym zaufaniem publiczności"¹³. I to w czasie, gdy spektrum tematyczne, w którym ma powstać białoruska prasa regionalna, w ostatnich latach rozwija się w niezwykłym tempie. To tylko te obszary, które podkreślają geografie współpracy międzynarodowej regionów

¹¹ Ministerstwo Informacji i BelCCI podpisały plan wspólnych działań w zakresie informowania mediów o białoruskim eksporcie [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/special/society/view/mininform-i-beltpu-podpisali-plan-sovmestnyh-dejstvij-po-osvescheniju-v-smi-belorusskogo-eksporta-339703-2019/>

¹² Digitalizacja przyczynia się do podniesienia poziomu mediów regionalnych - Easy [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/tsifrovizatsija-sposobstvuet-povysheniju-urovnja-regionalnyh-smi-legkij-317725-2018/>

¹³ Zaufanie publiczności może być podtrzymywane przez okręgowe edycje Melnikowa [Zasobów elektronicznych] z wyjątkową prawdziwością. - - 2019. - URL: <https://belta.by/regions/view/doorie-auditorii-rajonnye-izdaniya-mogut-podderzhivat-iskljuchitelnoj-pravdivostiju-melnikova-338797-2019/>

Białorusi, które pojawiły się w ostatnich latach i które powinny znaleźć odpowiednie odzwierciedlenie w mediach regionalnych, aby przyczynić się do skutecznego rozwiązania pojawiających się tu problemów:

1) rozwój szeroko zakrojonej integracji gospodarczej z regionami krajów Euroazjatyckiego Związku Gospodarczego, a w szczególności z podmiotami Federacji Rosyjskiej wchodzącymi w skład Państwa Unii, a także z regionami Wspólnoty Niepodległych Państw;

2) rozszerzenie kompleksowej współpracy z regionami Unii Europejskiej, a w szczególności w ramach inicjatywy Partnerstwa Wschodniego, a także z regionami Pasa Sąsiedztwa - Polską, Litwą, Łotwą;

(3) Pogłębienie współpracy z regionami krajów uczestniczących w projekcie One Belt, One Way, a zwłaszcza z prowincjami, regionami autonomicznymi i miastami Chińskiej Republiki Ludowej;

4) dalsza intensyfikacja stosunków handlowych i gospodarczych z regionami krajów "dalekiego łuku" - Azją Południowo-Wschodnią, Bliskim Wschodem, Afryką, Ameryką Łacińską - a zwłaszcza z tymi regionami, w których istnieje znaczny potencjał dla wzajemnie korzystnej współpracy międzyregionalnej.

Republika Białorusi zakłada, że rola regionalnych środków masowego przekazu będzie coraz ważniejsza, ponieważ "pomyślny rozwój każdego regionu zależy od przestrzeni informacyjnej jako całości, od zdolności do szybkiego przystosowania się do szybko rosnącego rynku technologii komunikacyjnych"¹⁴. Dlatego też i tutaj potrzebne są dziś strategie informacyjne specyficzne dla międzynarodowych kwestii regionalnych, które mogą znacznie rozszerzyć swój zakres oddziaływania poprzez wysoką jakość tworzonego w nich produktu medialnego.

¹⁴ Rola mediów lokalnych w rozwoju społeczno-gospodarczym regionów zostanie omówiona na spotkaniu krajowym [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/rol-mestnyh-smi-v-sotsialno-ekonomicheskom-razvitii-regionov-obsudjat-na-respublikanskom-soveschanii-337842-2019/>

Białoruś: perspektywy przyciągnięcia bezpośrednich inwestycji zagranicznych określają strategię

Już w 2018 roku Republika Białorusi wraz z międzynarodowymi ekspertami, agencjami rządowymi, środowiskiem naukowym i biznesowym rozpoczęła prace nad projektem strategii przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych do 2035 roku. Na wstępnym etapie przygotowywania dokumentu przeprowadzono już analizę ustawodawstwa krajowego, praktyki organów ścigania, czynników instytucjonalnych, doświadczeń zagranicznych państw w zakresie inwestycji. Zgodnie z intencją deweloperów, strategia powinna określać długoterminowe cele, zasady, kierunki i oczekiwane rezultaty przyciągania inwestycji zagranicznych, biorąc pod uwagę priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Białorusi. Jako cele długoterminowe określa więc poprawę klimatu inwestycyjnego, wzrost napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do gospodarki kraju, rozwój infrastruktury, w tym z wykorzystaniem mechanizmu partnerstwa publiczno-prywatnego, wzrost efektywności działalności inwestycyjnej. Oczekuje się, że realizacja strategii będzie przebiegała w czterech fazach: 1) 2019-2020; 2) 2021-2025; 3) 2025-2030; 4) 2031-2035. W ten sposób "na każdym etapie zostanie opracowana mapa drogowa działań, w której zostaną określone odpowiedzialne organy państwowe, warunki realizacji działań i ich rezultaty"¹⁵.

Realizacja tej strategii powinna doprowadzić do tego, że Białoruś stanie się jednym z pierwszych trzydziestu państw na świecie o najlepszym klimacie biznesowym w rankingu Banku Światowego Doing Business, a także znajdzie się w: 1) rankingu Globalnej Konkurencyjności Światowego Forum Ekonomicznego; 2) rankingu Globalnej Konkurencyjności Międzynarodowego Instytutu Rozwoju Zarządzania; 3) międzynarodowym indeksie Ernst & Young dotyczącym atrakcyjności kraju dla funduszy venture i inwestycji bezpośrednich.

Za obiecujące obszary przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych do białoruskiej gospodarki uważa się przemysł zaawansowanych technologii i wiedzy, logistykę, transport i infrastrukturę cyfrową, sektor finansowy, sferę społeczną - poprzez projekty partnerstwa publiczno-prywatnego - oraz przemysł turystyczny. Ponadto planuje się "stworzenie pakietu dodatkowych preferencji w zakresie zakładania przemysłowych mikro, małych i średnich przedsiębiorstw przez firmy

¹⁵ NAIP proponuje omówić projekt strategii przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych na Białorusi [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/special/economics/view/naip-predlagaet-obsudit-proekt-strategii-privlechenija-prjamyh-inostrannyh-investitsij-v-belarus-337734-2019/>

krajowe i inwestorów zagranicznych na obszarach o trudnych warunkach gospodarczych"¹⁶.

Za pierwszą "jaskółkę" w tym zakresie można uznać dekret prezydencki "O rozwoju orszańskiego powiatu witebskiego voblast", który poważnie pobudził zainteresowanie inwestorów tym regionem. W szczególności, po wydaniu dekretu, "czterech inwestorów natychmiast odwołało się do powiatowego komitetu wykonawczego z propozycjami realizacji różnych projektów w miejscu produkcji byłego zakładu wyrobów żelbetowych. <...> Produkcja włóknin, peletów i mebli jest w toku. Gospodarstwo leśne Orsha realizuje plan organizacji nowej produkcji z głęboką obróbką drewna, w tym budowę warsztatu do produkcji pelletu"¹⁷. Ponadto odbyły się już tutaj negocjacje z przedstawicielami chińskiej firmy logistycznej w celu utworzenia wspólnego przedsiębiorstwa w tej dziedzinie.

Wykorzystując planowany zestaw narzędzi do realizacji strategii, Białoruś zamierza do 2025 roku podwoić wolumen bezpośrednich inwestycji zagranicznych w ujęciu netto. W języku liczb oznacza to, że w pierwszej fazie strategii - w latach 2019-2020 - ich wielkość powinna wynosić co najmniej półtora miliarda dolarów rocznie, a w drugiej fazie - do 2025 roku - trzy miliardy dolarów. Należy przypomnieć, że w 2018 roku inwestorzy zagraniczni zainwestowali 10,8 mld dolarów w realny sektor białoruskiej gospodarki, z wyjątkiem banków, z których większość trafiła do podmiotów gospodarczych Rosji, Wielkiej Brytanii i Cypru. W tym samym czasie "napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych wyniósł 8,5 mld dolarów, czyli 78,7% wszystkich otrzymanych inwestycji zagranicznych"¹⁸. Szybki wzrost kosztów zakupu maszyn i urządzeń, w tym takich dużych projektów inwestycyjnych, jak modernizacja rafinerii ropy naftowej, budowa elektrowni atomowej, projekty "Belaruskali" i "Slavkali".

Podczas przesłuchań w białoruskim parlamencie w sprawie prawnych i praktycznych aspektów poprawy klimatu inwestycyjnego na Białorusi, które odbyły się w listopadzie 2018 roku, zauważono, że jak dotąd struktura bezpośrednich inwestycji zagranicznych świadczy o chęci dalszego "panowania kapitału zagranicznego w szybko odzyskiwanych sektorach gospodarki". Po pierwsze, jest to sektor handlu i usług. Naszym zadaniem jest stopniowa reorientacja również w kierunku sektora

¹⁶ Do 2025 roku Białoruś zamierza podwoić atrakcyjność bezpośrednich inwestycji zagranicznych [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-namerena-k-2025-godu-udvoit-privlechenie-prjamyh-inostrannyh-investitsij-338382-2019/>

¹⁷ Bogacheva, O. Dekret o rozwoju powiatu orszańskiego zwiększył zainteresowanie inwestorów regionem - Isachenko / O. Bogacheva // [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/special/regions/view/ukaz-o-razvitii-orshanskogo-rajona-povysil-interes-investorov-k-regionu-isachenko-336516-2019/>

¹⁸ W 2018 roku inwestorzy zagraniczni zainwestowali w gospodarkę Białorusi 10,8 miliarda dolarów [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/inostranye-investory-v-2018-godu-vlozhili-v-ekonomiku-belarusi-108-mlrd-336490-2019/>

przemysłowego"¹⁹. W tym celu planuje się przeformułowanie prac Narodowej Agencji Inwestycji i Prywatyzacji tak, aby stała się ona pełnoprawnym "jednym oknem" dla inwestorów, a także zwrócenie znacznie większej uwagi na politykę inwestycyjną na poziomie regionów, gdzie konieczne jest przygotowanie terenów inwestycyjnych z gotową infrastrukturą transportową i inżynierską.

FOR AUTHOR USE ONLY

¹⁹ Białoruś spodziewa się podwoić swoje inwestycje do 2025 roku [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-rasschityvaet-udvoit-objem-investitsij-k-2025-godu-325426-2018/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś: dla rozwoju gospodarczego

Lokalnie

Jeszcze w 2015 roku Republika Białorusi podpisała z agencjami systemu Narodów Zjednoczonych Ramy pomocy rozwojowej ONZ dla Białorusi na lata 2016-2020, które przewidują działania w czterech strategicznych obszarach: 1. integracyjnej, operacyjnej i odpowiedzialnej administracji publicznej. 2. Zrównoważony rozwój gospodarczy. 3. Zachowanie sprzyjającego środowiska i zrównoważone wykorzystanie potencjału naturalnego w oparciu o zasady zielonej gospodarki. 4. Zrównoważony rozwój kapitału ludzkiego: zdrowie, edukacja, integracja i ochrona społeczna, zintegrowany rozwój po Czarnobylu. W następstwie niniejszych ram program krajowy UNDP na lata 2016-2020, zatwierdzony przez rząd Białorusi, miał przyczynić się do: "(1) wzmocnienia skutecznych systemów administracji publicznej opartych na zasadach zrównoważonego rozwoju, odpowiedzialności i włączenia społecznego; (2) rozwoju "zielonego wzrostu" z uwzględnieniem interesów wszystkich zainteresowanych stron; oraz (3) zapewnienia powszechnego dostępu do podstawowych usług dla słabszych grup społecznych"²⁰.

Jednym z konkretnych kroków mających na celu wdrożenie tych dokumentów politycznych jest projekt "Wsparcie rozwoju lokalnego na Białorusi", który rozpoczął się w lutym 2014 r. i zakończył w październiku 2018 r. pod auspicjami Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, mający na celu połączenie wysiłków i ustanowienie partnerstwa pomiędzy władzami i inicjatywami obywatelskimi na rzecz rozwoju regionów zgodnie z ich specyfiką. W ramach tego projektu, który działał w trzech głównych kierunkach - ocena lokalnych potrzeb i problemów, budowanie zdolności społeczności lokalnej do ich rozwiązywania, finansowanie lokalnych inicjatyw - we wszystkich 118 obwodach Białorusi przeprowadzono zakrojone na szeroką skalę badanie socjologiczne "Mój obwód", którego wyniki posłużyły jako podstawa do opracowania koncepcji rozwoju białoruskich regionów.

W wyniku konkursu wybrano wówczas 30 okręgów pilotażowych, które miały dostosować podejście terytorialne do rozwoju terytoriów. Przedstawiciele samorządów, organizacji pozarządowych i społeczności zdobyli nową wiedzę w zakresie strategicznego planowania rozwoju lokalnego, zarządzania inicjatywami i budowania efektywnego partnerstwa. Wspólnie opracowali paszporty rozwoju

²⁰ Ogólne informacje na temat interakcji z międzynarodowymi organizacjami finansowymi [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: http://www.economy.gov.by/ru/obschaja_info_mfo-ru/#7z

terytorialnego dla swoich okręgów w celu określenia punktów wzrostu i niezbędnych działań na rzecz rozwoju lokalnego. W rezultacie około 250 inicjatyw lokalnych z całej Białorusi otrzymało wsparcie finansowe z Unii Europejskiej "w zakresie poprawy usług socjalnych, rozwoju infrastruktury, opieki zdrowotnej, edukacji uzupełniającej, rozwoju gospodarczego, ekologii, turystyki i ochrony dziedzictwa kulturowego"²¹. Łącznie wsparcie dla tych lokalnych inicjatyw przekroczyło trzy miliony euro, a paszporty rozwoju terytorialnego 30 okręgów pilotażowych zostały włączone do państwowych strategii rozwoju społeczno-gospodarczego na poziomie regionalnym.

W listopadzie 2018 roku, w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości w Mińsku, Ministerstwo Gospodarki i Program Rozwoju ONZ przyjęły nowy projekt wspierania rozwoju gospodarczego naszego kraju na szczeblu lokalnym. Projekt ten jest jednym z dwóch komponentów dużego programu "Stymulowanie rozwoju prywatnej inicjatywy na Białorusi", który jest finansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa. Ma ona na celu wspieranie inicjatywy gospodarczej, konkurencyjności i innowacji na rzecz rozwoju lokalnego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Na poziomie krajowym, w ramach tego projektu, którego budżet wynosi 9,5 mln dolarów, planowane jest przeprowadzenie działań mających na celu stymulowanie dialogu na temat kształtowania i wspierania rozwoju regionalnego, jak również tych, które mają na celu rozwiązywanie problemów istotnych społecznie.

Specyfika projektu polega na tym, że w każdym obwodzie zaplanowano identyfikację dwóch najbardziej problematycznych obszarów, w których poziom odchylenia kluczowych wskaźników ekonomicznych od średniej krajowej wynosi 40 procent i więcej. Planowane jest utworzenie lub rozbudowa istniejących powiatowych publicznych rad doradczych, które na podstawie zasady wspólnego uczestnictwa opracują plany rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w powiatach. Jednocześnie priorytetowo potraktowany zostanie napływ przedsiębiorców do produkcji i rolnictwa. Ponadto, "jeżeli projekt zostanie pomyślnie uruchomiony, liczba obszarów, które otrzymają pomoc finansową, wzrośnie w ciągu dwóch do trzech lat"²².

W marcu 2019 roku w Ministerstwie Gospodarki Republiki Białorusi odbyło się pierwsze posiedzenie rady koordynacyjnej projektu międzynarodowej pomocy technicznej "Wsparcie lokalnego rozwoju gospodarczego w Republice Białorusi", na którym nazwano 12 obwodów uczestniczących w projekcie - Berezowski, Kobryński,

²¹ Promocja rozwoju lokalnego w Republice Białorusi [Zasób elektroniczny]. -- 2018. - URL:

<https://euprojects.by/ru/projects/regional-development/sodeystvie-razvitiyu-na-mestnom-urovne-v-respublike-belarus/>

²² Projekt wspierania rozwoju gospodarczego 12 obwodów będzie realizowany na Białorusi w ciągu najbliższych trzech lat [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/proekt-po-podderzhe-ekonomicheskogo-razvitiya-12-rajo>

Brasławski, Orszański, Bragiński, Żłobiński, Chojnicki, Lidski, Borysów, Mołodeczno, Bykhowski, Chotyński²³.

FOR AUTHOR USE ONLY

²³ Dwanaście obwodów Białorusi otrzyma międzynarodową pomoc techniczną na rzecz rozwoju gospodarczego [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://belta.by/regions/view/dvenadtsat-rajonov-belarusi-poluchat-mezhdunarodnuju-tehpomosch-dlja-ekonomicheskogo-razvitija-338801-2019/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Wspólnota Niepodległych Państw: współpraca regionalna będzie się rozszerzać

W lutym 2019 roku w Moskwie odbyło się spotkanie grupy roboczej ds. przygotowania projektu Strategii Rozwoju Gospodarczego Wspólnoty Niepodległych Państw na okres do 2030 roku, która "zatwierdziła treść pierwszych czterech sekcji projektu Strategii"²⁴. Piąta sekcja zostanie omówiona w kwietniu 2019 roku. Fakt ten pokazuje, że w WNP rozpoczęto konkretne prace nad aktualizacją koncepcji dalszego rozwoju WNP, przyjętej jeszcze w 2007 r., która powinna pomóc w określeniu wspólnych punktów wzrostu gospodarczego krajów uczestniczących w tym międzynarodowym stowarzyszeniu oraz w realizacji planów opracowania wspólnych priorytetów rozwoju. Należy zauważyć, że potrzebę aktualizacji tej koncepcji omówiono już we wrześniu 2018 r. na posiedzeniu Rady Szeefów Państw Wspólnoty Niepodległych Państw w Duszanbe, gdzie stwierdzono, że "potencjał WNP w zakresie rozwoju współpracy regionalnej nie został wyczerpany i konieczne jest podjęcie odpowiednich kroków w celu jego realizacji". Przyczyni się to do zwiększenia konkurencyjności gospodarek krajowych, dobrobytu obywateli i rozwoju więzi humanitarnych²⁵.

W związku z tym Republika Białorusi konsekwentnie opowiada się za wzmocnieniem potencjału gospodarczego tego stowarzyszenia krajów postradzieckich, rozszerzeniem więzi handlowych i produkcyjnych w celu utrwalenia pozytywnej dynamiki obserwowanej w WNP: "Wzajemny handel w ramach WNP nadal się rozwija. W ubiegłym roku [2017] obroty handlowe wyniosły 164 mld dolarów, co stanowi wzrost o 25%"²⁶. W pierwszych siedmiu miesiącach 2018 roku "wartość wymiany handlowej wzrosła o 15% (102 mld dolarów) w porównaniu z rokiem poprzednim".²⁷A pod koniec roku nastąpił 20% wzrost wzajemnych obrotów handlowych państw członkowskich WNP.

Przypominamy, że jeszcze w 2004 roku przyjęto Koncepcję Współpracy Międzyregionalnej i Granicznej Wspólnoty Niepodległych Państw. W październiku

²⁴ W Moskwie odbyło się spotkanie grupy roboczej ds. przygotowania projektu Strategii rozwoju gospodarczego Wspólnoty Niepodległych Państw na okres do 2030 r. [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <http://www.e-cis.info/news.php?id=21302>

²⁵ W sprawie wyników posiedzenia Rady Szeefów Państw Wspólnoty Niepodległych Państw [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.e-cis.info/page.php?id=26493>

²⁶ Wyniki posiedzenia Rady Ministrów WNP oraz wykaz przyjętych dokumentów (2.11.2018 r., Astana, Republika Kazachstanu) [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.e-cis.info/page.php?id=26548>

²⁷ Uczestnictwo w sesji Rady Szeefów Rządów CIS [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.government.by/ru/content/8365>

2008 r. ramy prawne współpracy międzyregionalnej w przestrzeni postradzieckiej zostały uzupełnione Konwencją o współpracy transgranicznej Wspólnoty Niepodległych Państw. W tym samym 2008 r. powołano Radę Współpracy Międzyregionalnej i Granicznej państw członkowskich WNP w celu zajęcia się kwestiami "zrównoważonego rozwoju gospodarczego regionów i obszarów przygranicznych, zapewnienia bezpieczeństwa obywateli, wzmocnienia przyjaźni i dobrego sąsiedztwa"²⁸. W maju 2015 r. w ramach Wspólnoty Niepodległych Państw pojawia się kolejny ważny dokument - Koncepcja współpracy międzyregionalnej i granicznej państw członkowskich WNP na okres do 2020 r., w którym stwierdza się, że "współpraca międzyregionalna i transgraniczna stała się skutecznym instrumentem dialogu międzypaństwowego"²⁹. Wreszcie, we wrześniu 2016 roku, na szczepku głów państw, przyjęto Konwencję o współpracy międzyregionalnej państw członkowskich Wspólnoty Niepodległych Państw, która zawiera szczegółową listę możliwych obszarów interakcji między regionami w przestrzeni postradzieckiej.

Praktyczna realizacja zapisów wszystkich tych dokumentów doprowadziła do tego, że już na początku 2018 r. w Rejestrze podpisanych dokumentów międzynarodowych dotyczących współpracy międzyregionalnej i transgranicznej w ramach WNP znajdowało się "około 5000 dokumentów w sferze handlowej i gospodarczej, naukowo-technicznej i humanitarnej współpracy międzyregionalnej i transgranicznej, charakteryzujących obecny poziom rozwoju stosunków między państwami członkowskimi WNP"³⁰. Wśród najbardziej efektywnych form wykorzystania potencjału współpracy między regionami różnych państw w przestrzeni postradzieckiej znalazły się także dwustronne wydarzenia jak: rosyjsko-ormiańskie i rosyjsko-azerbejdżańskie fora międzyregionalne; rosyjsko-kirgiskańska konferencja międzyregionalna; konferencja na temat współpracy międzyregionalnej między Rosją a Tadżykistanem; fora współpracy międzyregionalnej między Rosją a Kazachstanem, Rosją a Białorusią. Należy dodać, że w 2018 roku strona białoruska uczestniczyła również w Piątym Forum Regionów Białorusi i Rosji, a także w pierwszym Forum Regionów Białorusi i Ukrainy.

²⁸ Rozporządzenie w sprawie Rady ds. Współpracy Międzyregionalnej i Transgranicznej Wspólnoty Niepodległych Państw Członkowskich [Zasoby Elektroniczne]. - - - 2008. - URL: <http://cis.minsk.by/reestr/ru/index.html#reestr/view/text?doc=2520>

²⁹ Koncepcja współpracy międzyregionalnej i granicznej państw członkowskich CIS na okres do 2020 r. [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.cis.minsk.by/reestr/ru/index.html#reestr/view/text?doc=5135>

³⁰ Rozwój i działalność Wspólnoty Niepodległych Państw w 2017 r. (gromadzenie informacji i materiałów analitycznych, wydanie nr 6). - Mińsk, 2018. - - C. 75.

Białoruś - Wspólnota Niepodległych Państw: od koncepcji do programu

W październiku 2019 r. w Aszchabadzie odbędzie się posiedzenie Rady Głowy Państw Wspólnoty Niepodległych Państw, na którym planowana jest prezentacja nowej wersji koncepcji rozwoju tej międzynarodowej organizacji w przestrzeni postsowieckiej. Oczekuje się, że dokument ten będzie odzwierciedlał cele i założenia obiecujących obszarów współpracy między państwami członkowskimi WNP, przede wszystkim współpracy gospodarczej. "Planuje się zaakcentować dalsze pogłębianie interakcji między państwami Wspólnoty Narodów, między WNP a stowarzyszeniami integracyjnymi w przestrzeni postsowieckiej. To są główne kierunki.³¹" Należy przypomnieć, że koncepcja dalszego rozwoju WNP pojawiła się już w październiku 2007 r., aby pomóc zwiększyć praktyczne korzyści z tej współpracy integracyjnej, zachować jej wielodyscyplinarny charakter, harmonijnie rozwinąć wszystkie istniejące i nowe obszary współpracy krajów postsowieckich. W kwietniu 2018 roku na posiedzeniu Rady Ministrów Spraw Zagranicznych WNP w Mińsku podjęto decyzję o rozpoczęciu prac nad aktualizacją koncepcji, nie tyle o jej radykalnej zmianie, co o dostosowaniu jej do współczesnych realiów i potrzeb w zakresie rozwoju partnerstwa.

Najwyraźniej jednym z takich obiecujących obszarów współpracy w przestrzeni postradzieckiej może stać się współpraca w sferze innowacji. Już w październiku 2018 r. w Mińsku utworzono Międzynarodowy Fundusz Rozwoju Innowacji Wspólnoty Niepodległych Państw w celu praktycznej realizacji decyzji najwyższych władz WNP w sprawie rozwoju międzypaństwowej przestrzeni innowacyjnej, co powinno zapewnić stworzenie nowej platformy technologicznej pełnowymiarowej międzypaństwowej współpracy innowacyjnej na rzecz wdrażania innowacji na dużą skalę. Łącząc szereg stosunkowo niejednorodnych, ale powiązanych ze sobą w kontekście perspektywicznych działań funkcji kilku instytucji międzypaństwowych - finansowej, eksperckiej, doradczej, wdrożeniowej - nowa formacja pozwoli na stworzenie "niezbędnych fundamentów dla wzrostu strukturalnego i kolektywów przyszłych niezależnych instytucji w głównych obszarach działalności, a także na zbudowanie fundamentów dla systemowych interakcji między nimi"³².

³¹ Nowa wersja koncepcji rozwoju WNP zostanie przedstawiona na szczycie w Aszchabadzie [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/novuju-redaktsiju-konceptсии-razvitiija-sng-predstavjat-na-sammitie-v-ashhabade-345096-2019/>

³² W Mińsku utworzono Międzynarodowy Fundusz Innowacyjnego Rozwoju CIS [Zasoby Elektroniczne]. - - 2018. - URL:

W kwietniu 2019 r. w Sankt Petersburgu odbyło się posiedzenie Międzypaństwowej Rady Wspólnoty Niepodległych Państw o współpracy w dziedzinie nauki, technologii i innowacji. Rada ta została powołana w listopadzie 2009 r. w celu koordynacji polityki w zakresie nauki, technologii i innowacji jako całości oraz jej poszczególnych elementów w ramach WNP, jak również w celu stworzenia mechanizmów finansowych i gospodarczych w ramach WNP wspierających wspólne programy i projekty w tej dziedzinie. Na spotkaniu w Sankt Petersburgu podsumowano główne rezultaty realizacji Międzypaństwowego Programu Współpracy Innowacyjnej krajów WNP na okres do 2020 roku, mającego na celu połączenie potencjału intelektualnego, naukowego i technologicznego, produkcyjnego i finansowego krajów WNP. A wyniki te wskazują na znaczny potencjał interakcji w sferze innowacji w przestrzeni postradzieckiej. Wystarczy powiedzieć, że "w realizację projektów obecnego programu zaangażowanych jest ponad 300 naukowców z Białorusi, Rosji, Kazachstanu, Armenii i Kirgistanu"³³. A za jeden z głównych rezultatów wspomnianego programu można uznać fakt, że w ciągu lat jego realizacji powstała baza normatywna i metodologiczna innowacyjnej współpracy krajów WNP, która pozwoliła na osiągnięcie pewnych rezultatów.

W szczególności tylko organizacje białoruskie w pełni wdrożyły już cztery z dziewięciu projektów pilotażowych: 1) w sprawie opracowania i stworzenia pilotażowych technologii przemysłowych oraz pilotażowych linii technologicznych do produkcji szczególnie odpornych na zużycie narzędzi skrawających i wiertniczych opartych na nanodiamentach; 2) w sprawie opracowania eksperckiego systemu rekultywacji środowiska geologicznego zanieczyszczonego produktami ropopochodnymi w oparciu o zasady samoorganizacji dla terytoriów krajów WNP; 3) w sprawie oddziaływań magnetoelektrycznych w strukturach materiałów ferromagnetycznych i piezoelektrycznych.

Białoruś jest również aktywnie zaangażowana w opracowanie projektu międzypaństwowego programu współpracy innowacyjnej państw WNP na okres do 2030 roku. W szczególności na spotkaniu w Sankt Petersburgu przedstawiła w tym dokumencie propozycje "dotyczące celowości zachowania realizacji projektów międzypaństwowych związanych z komercjalizacją osiągnięć naukowych i opanowaniem produkcji nowych produktów high-tech jako głównego praktycznego

[http://gknt.gov.by/news/2018/v_minske_sozdali_mezhdunarodnyy_fond_innovatsionnogo_razvitiya_sng/?special_verse=N](http://gknt.gov.by/news/2018/v_minske_sozdali_mezhdunarodnyy_fond_innovatsionnogo_razvitiya_sng/?special_version=N)

³³ Projekt międzypaństwowego programu współpracy innowacyjnej w WNP do 2030 r. będzie omawiany w Sankt Petersburgu [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/proekt-mezhgosprogrammy-innovatsionnogo-sotrudnichestva-v-sng-do-2030-goda-obsudjat-v-sankt-peterburge-345290-2019/>

komponentu innowacyjnej współpracy państw WNP³⁴. Ponadto Białoruś popiera włączenie do projektu nowego programu działań mających na celu organizację cyfrowej transformacji gospodarki, tworzenie i rozwój transgranicznych klastrów innowacyjnych i przemysłowych w sektorach wysokich technologii.

FOR AUTHOR USE ONLY

³⁴ Projekt między państwowego programu współpracy innowacyjnej w WNP do 2030 roku będzie dyskutowany w Turkmenistanie w maju [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/proekt-mezhgosprogrammy-innovatsionnogo-sotrudnichestva-v-sng-do-2030-goda-obsudjat-v-mae-v-345804-2019/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Gruzja: komplementarność wynika z

Wiadomo, że dwustronne stosunki białorusko-gruzińskie w ciągu ostatnich lat stały się stabilne. Dynamiczny rozwój współpracy między oboma krajami wynika w dużej mierze z komplementarności ich gospodarek, ponieważ "na Białorusi istnieje zapotrzebowanie na gruzińskie produkty owocowo-warzywne, Gruzja jest zainteresowana dostawami białoruskich produktów przemysłu maszynowego, farmaceutycznego, drzewnego, nawozów mineralnych i produktów spożywczych"³⁵. Doprowadziło to do tego, że kilka lat temu strony zadeklarowały chęć osiągnięcia obrotu w wysokości 200 milionów dolarów do 2020 roku. I muszę powiedzieć, że ostatnio podjęto szereg konkretnych kroków w tym kierunku. I tak, w 2017 roku wielkość białorusko-gruzińskiego handlu zagranicznego towarami i usługami wyniosła 112 milionów dolarów. Jednocześnie znacznie poszerzył się asortyment towarów dostarczanych z Białorusi do Gruzji. A dziś jest on reprezentowany w prawie wszystkich sektorach gruzińskiej gospodarki. "W szczególności produkty rolne - od sadzeniaków ziemniaków po produkty żywnościowe, maszyny rolnicze i ciężarówki". Leki są dobrze reprezentowane, mają dobre wskaźniki wejścia i rejestracji na rynku gruzińskim. Istnieją również produkty petrochemiczne - opony, nici syntetyczne, kable. Białoruskie meble są dostarczane"³⁶. Odrębna dyskusja dotyczy białoruskich produktów spożywczych, które są sprzedawane w dziesiątkach sklepów dwóch gruzińskich sieci handlowych w bardzo szerokim asortymencie, od chleba po likiery i wyroby z wódki. W rezultacie "udział produktów białoruskich w całkowitym imporcie Gruzji wynosi 15%, masła - 12%, sera - około 9%, kiełbasy i wyrobów mięsnych - 20%"³⁷.

W marcu 2019 r. w Tbilisi odbyło się piąte posiedzenie międzyrządowej białorusko-gruzińskiej komisji ds. współpracy gospodarczej, na którym omówiono sposoby realizacji konkretnych projektów w takich dziedzinach, jak współpraca przemysłowa, transport i logistyka, nauka i technologia, rozwój więzi międzyregionalnych.

Skupienie się na **współpracy przemysłowej** jest w tym przypadku całkiem zrozumiałe, ponieważ "Białoruś jest zainteresowana uruchomieniem w Gruzji

³⁵ Białoruś i Gruzja: przyszła współpraca [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://export.by/news/belarus-i-gruziya-perspektivnoe-sotrudnichestvo>

³⁶ Wywiad z M. Myatlikowem, Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnikiem Republiki Białorusi w Gruzji, agencja informacyjna BelTA (21 marca 2018 r.) [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/aaeb2c722e229f16.html>

³⁷ To jest to samo miejsce.

wspólnej gruzińsko-białoruskiej produkcji w celu zbierania traktorów, a strona gruzińska - otwarciem magazynu gruzińskich produktów rolnych na Białorusi³⁸. Plany te nabrały dość konkretnego kształtu podczas piątej sesji komisji międzyrządowej, w wyniku której "osiągnięto porozumienie w sprawie dalszego rozwoju produkcji montażowej elewatorów JSC "Mohylewliftmash" w Gruzji, uruchomienia produkcji montażowej białoruskich ciągników małej mocy w Batumi, kontynuacji współpracy w dziedzinie hodowli zwierząt gospodarskich, wzajemnych dostaw produktów rolnych"³⁹.

Przypominamy, że w Gruzji realizowany jest już projekt utworzenia zakładu montażu wind. Faktem jest, że w tym kraju "około 25 tysięcy elewatorów wymaga całkowitej wymiany, z czego co najmniej 50 procent białoruskiej produkcji ("Mohylewlewlwlewszczyzna"), dostarczanej w okresie radzieckim. Dlatego też projekt ten jest skierowany przede wszystkim do rynku gruzińskiego, takich miast jak Tbilisi, Batumi i Kutaisi. <...> To jest projekt, który pozwala na wykonanie JV z niezbędnym poziomem lokalizacji". Atrakcyjnie wyglądają również plany rozwoju powiązań produkcyjnych i kooperacyjnych w dziedzinie farmaceutyki. Z tego powodu planowane jest "otwarcie białoruskiej firmy farmaceutycznej w Gruzji w 2020 roku". Obecnie eksport tej grupy towarów ma znaczący udział w całkowitych obrotach obu krajów"⁴⁰. Dość powiedzieć, że podczas białorusko-gruzińskiej Rady Biznesu, która odbyła się w Tbilisi w marcu 2019 roku, osiem z piętnastu podpisanych umów dotyczących dostaw produktów farmaceutycznych.

Strony mają również ciekawe plany współpracy w zakresie **transportu i logistyki**, gdzie obecnie istnieje pozytywna tendencja wzrostu ruchu towarowego między Białorusią a Gruzją. W szczególności "w 2018 roku łączny wolumen przewozów wyniósł 94 tys. ton, czyli o 10,6% więcej niż w 2017 roku. Wolumen handlu zagranicznego w usługach transportowych również wzrósł w porównaniu z rokiem poprzednim - o 27,6% do 16,4 mln dolarów"⁴¹. I to pomimo faktu, że jedynym sposobem na dostarczenie produktów do Gruzji jest dziś Gruzkańska Droga Wojskowa, przejście przez Pasma Kaukaskie. Podczas piątego posiedzenia komisji międzyrządowej rozważano kilka innych obiecujących projektów w tej dziedzinie. Przede wszystkim podjęto decyzję o opracowaniu formowania jednorazowej partii

³⁸ Białoruś i Gruzja planują uruchomienie wspólnej produkcji w celu zbierania ciągników [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-gruzija-i-planirujut-zapustit-sovmestnoe-proizvodstvo-posboru-tractorov-340718-2019/>

³⁹ Mikhail Rusyi złożył wizytę w Gruzji [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <http://www.government.by/ru/content/8695>

⁴⁰ Białoruś i Gruzja rozszerzają obszary współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://belarus24.by/news/economics/belarus-i-gruzija-rasshiryayut-sfery-sotrudnichestva/>

⁴¹ Białoruś, Gruzja i Azerbejdżan omówią możliwość transportu kontenerów koleją pomiędzy swoimi stolicami [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://belta.by/special/economics/view/belarus-gruzija-i-azerbajdzhan-obsudjat-vozmozhnost-kontejnyh-perevozok-po-zhd-mezhdu-ih-stolitsami-341087-2019/>

statków z Białorusi w celu dostarczenia ich do Gruzji transportem wodnym w bezpośredniej komunikacji. Mamy na myśli rozwój usług promowych i tranzyt białoruskich towarów do Gruzji przez Ukrainę. Po drugie, rozmawialiśmy o możliwości zorganizowania kolejowych przewozów kontenerowych na trasie Tbilisi-Baku-Mińsk, biorąc pod uwagę istniejące już doświadczenia tego typu przewozów w komunikacji Tbilisi-Baku-Tbilisi.

Wreszcie, interakcje pomiędzy Białorusią i Gruzją w dziedzinie **nauki i technologii** mogą być bardzo skuteczne. Świadczą o tym w szczególności wyniki pierwszego posiedzenia białorusko-gruzińskiej Komisji ds. Współpracy Naukowo-Technicznej, które odbyło się w marcu 2019 roku w Tbilisi. W ramach tej nowej formy koordynacji partnerstwa strony zgodziły się na przeprowadzenie konkursu wspólnych projektów naukowych i technicznych w odpowiednich obszarach współpracy dwustronnej, w tym w rolnictwie, medycynie i farmacji, nanotechnologii i nanotechnologii.

Przypomnijmy, że w 2016 roku strony podpisały w Mińsku porozumienie o współpracy w dziedzinie nauki i technologii. "Gruzińscy i białoruscy uczeni są obecnie zaangażowani w sześć projektów Unii Europejskiej, w szczególności w grafen, nowe narzędzia genetyczne do oceny biologicznej ekosystemów wodnych w Europie, poprawę przestrzeni życiowej wewnątrz pomieszczeń: Smart Living"⁴². Oprócz realizacji projektów dwustronnych, jednym z priorytetów współpracy naukowej i technicznej z partnerami gruzińskimi jest wspólne składanie wniosków do programów Unii Europejskiej, w tym do programu "Horyzont 2020". Ponadto, Białoruś i Gruzja uczestniczą w Inicjatywie Programowej Partnerstwa Wschodniego, która realizuje projekt EaP Connect, mający na celu wspieranie powiązań między naukowcami i studentami.

O wielkim potencjale współpracy w dziedzinie nauki i techniki świadczy również fakt, że na wystawie Made in Belarus, która odbyła się w Tbilisi w marcu 2019 roku, strona białoruska zaprezentowała 125 osiągnięć naukowych, technicznych i innowacyjnych Ministerstwa Edukacji Republiki Białoruś i Narodowej Akademii Białorusi. W ramach samej wystawy Centralny Ogród Botaniczny Narodowej Akademii Nauk Białorusi podpisał dwie nowe umowy o współpracy naukowej - z Instytutem Fitopatologii i Bioróżnorodności Batumskiego Uniwersytetu Państwowego oraz z Instytutem Botanicznym Ilijskiego Uniwersytetu Państwowego. Ogólnie rzecz biorąc, wystawa była okazją do zapoznania się z najbardziej innowacyjnymi i obiecującymi projektami

⁴² Białoruś i Gruzja przeprowadzą konkurs na wspólne projekty naukowe i techniczne [Zasoby elektroniczne]. -- 2019. - URL: <https://belta.by/society/view/belarus-i-gruzija-provedut-konkurs-sovmestnyh-nauchno-tehnicheskikh-proektov-340739-2019/>

w różnych dziedzinach - od nowych materiałów i biotechnologii po ziemniaki i innowacyjne technologie w dziedzinie palenia kawy.

Jeśli chodzi o rozwój **stosunków międzyregionalnych**, już w marcu 2018 r. na najwyższym szczeblu podpisano Traktat o Podstawowych Zasadach Współpracy między Białorusią a Gruzją, w którym strony wyraziły zamiar promowania rozwoju współpracy międzyregionalnej. Konkretnie fakty wskazują, że stolice obu państw - Mińsk i Tbilisi - są bardzo wymowną ilustracją realizacji tego zobowiązania w praktyce.

Mińsk i Tbilisi stały się miastami siostrzanymi we wrześniu 2015 roku, uzgadniając wtedy promocję działań inwestycyjnych i innowacyjnych, współpracę w zakresie ochrony zdrowia i edukacji, sportu, kultury, wymianę doświadczeń w organizowaniu samorządu terytorialnego. Te stosunki twinningowe stały się dobrym impulsem do intensyfikacji białorusko-gruzińskiej współpracy w różnych dziedzinach w najbliższych latach. Wystarczy powiedzieć, że "obroty handlowe pomiędzy przedsiębiorstwami Mińska i Gruzji na koniec 2017 roku wzrosły o 13,5% do 18,8 mln dolarów, eksport towarów o 7,9 mln dolarów, a import o 10,9 mln dolarów. Dostawy realizowane były na 161 pozycjach towarowych. W Mińsku zarejestrowanych jest 14 przedsiębiorstw z kapitałem gruzińskim (w tym 5 spółek joint venture, 9 zagranicznych)⁴³.

W marcu 2018 roku w stolicy Gruzji odbyły się Dni Mińska, podczas których strony starały się jak najlepiej wykorzystać takie narzędzia, jak białorusko-gruzińskie forum biznesu oraz wystawa towarów mińskich producentów, w celu wzmocnienia partnerstwa i relacji partnerskich. Forma tych wydarzeń pozwoliła mieszkańcom Mińska szczerze podzielić się z kolegami z Tbilisi swoimi doświadczeniami we wdrażaniu systemu "Smart City", pokazać możliwości i udogodnienia podróży z mapą gościnną stolicy Białorusi, pokazać osobliwości projektowania i budowy metra, innowacje w transporcie pasażerskim, nowe technologie w przemyśle spożywczym. Gruzini biznesmeni mieli okazję zapoznać się z produktami takich białoruskich eksporterów, jak Kommunarka OJSC, Stodych Zakładów Cukierniczych OJSC, Mińsk Kristall OJSC, Mińskhlebprom, Belita JV, Modum - Nasze Kosmetyki OJSC, Mińskie Zakłady Samochodowe OJSC, Amkodor OJSC, Mińskie Zakłady Ciągnikowe OJSC.

Oficjalna część Dni Mińska w Tbilisi również została nasycona. Przede wszystkim strony podpisały Program Współpracy Handlowej i Gospodarczej na lata 2018-2020, w którym określiły obszary partnerstwa w gospodarce, turystyce, kulturze, edukacji,

⁴³ Białorusko-gruzińskie forum biznesowe odbędzie się podczas Dni Mińska w Tbilisi [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/belorusko-gruzińskiej-biznes-forum-projdet-vo-vremja-dnej-minska-v-tbilisi-293959-2018/>

transportie i mieszkalnictwie. W szczególności "miasta zamierzają wymieniać się doświadczeniami w zakresie świadczenia usług dla ludności, utrzymania i remontów kapitałowych zasobów mieszkaniowych, oszczędności energii, wysokich technologii i innowacji, a także ofert inwestycyjnych, materiałów reklamowych i informacyjnych"⁴⁴. Po drugie, na wyżej wspomnianym forum biznesowym uzgodniono szereg dokumentów dotyczących interakcji mińskich przedsiębiorstw z gruzińskimi partnerami. I tak, "w ramach sekcji "Nowoczesny Mińsk i Tbilisi" zostało podpisane memorandum pomiędzy SOAO "Kommunarka" i LLC "Bel Trade" oraz umowa pomiędzy centrum informacyjno-turystycznym "Mińsk" i LLC "Resistorge".⁴⁵ a także umowa pomiędzy LLC "Mińsk City Technopark" i Technoparkiem Tbilisi. Ponadto, Mińskie Zakłady Samochodowe, w ramach przyjętej umowy z Gruzinią LLC "Profauto", dały spółce wyłączne prawo do sprzedaży sprzętu samochodowego na gruzińskiej ziemi i dostarczą 20 wyrotek do Gruzji za ponad milion dolarów, a także opracowały ewentualne umowy na dostawę sprzętu przeciwpożarowego dla Ministerstwa Sytuacji Nadzwyczajnych Gruzji i omówiły "możliwość dostawy autobusów pasażerskich do Tbilisi"⁴⁶. Miński Zakład Ciągników podpisał umowę z gruzińskim dostawcą maszyn rolniczych Hermes LLC na dostawę 50 zestawów i otwiera w Batumi zakład montażowy białoruskich ciągników. Jednocześnie kierownictwo białoruskiego przedsiębiorstwa jest przekonane, że "lata 2018-2020 będą najbardziej udanymi latami dla fabryki traktorów na rynku gruzińskim"⁴⁷. Zakłada się, że rocznie będzie tu montowanych co najmniej dwieście lub trzysta samochodów, ponieważ w Gruzji istnieje zapotrzebowanie na różne urządzenia ciągnikowe - od małej mocy po nasycone energią.

Wreszcie, otwierają się interesujące perspektywy na rynku gruzińskim, gdzie nie tylko Tbilisi ma potrzebę odnowienia floty transportu publicznego i zainteresowanie wykorzystaniem autobusów elektrycznych, dla mińskiego przedsiębiorstwa "Belkommunmash". Podobne zainteresowanie wyraziły również trzy inne duże miasta gruzińskie. Dlatego twórcy białoruskich elektrycznych autobusów już pomyśleli o ewentualnej lokalizacji produkcji swoich przyjaznych dla środowiska samochodów na gruzińskiej ziemi. W szczególności "w Tbilisi można założyć produkcję białoruskich

⁴⁴ Mińsk i Tbilisi określa program współpracy na lata 2018-2020 [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/minsk-i-tbilisi-opredeljat-programmu-sotrudnichestva-na-2018-2020-gody-293935-2018/>

⁴⁵ Matveev, V. Około 30 dokumentów zostało podpisanych na gruzińsko-białoruskim forum w Tbilisi (w języku rosyjskim) / V. Matveev // [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/około-30-dokumentov-podpisano-na-gruzińsko-beloruskom-biznes-forume-v-tbilisi-295186-2018/>

⁴⁶ Matveev, V. MAZ dostarczy do Gruzji wyrotki za 1 milion dolarów / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/maz-postavit-v-gruziju-samosvaly-na-1-mln-295227-2018/>

⁴⁷ Matveev, V. Montaż produkcji białoruskich ciągników otwiera się w Batumi (w języku rosyjskim) / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/sborochnoe-proizvodstvo-beloruskich-tractorov-otkryvaetsja-v-batumi-295203-2018/>

autobusów elektrycznych"⁴⁸. W międzyczasie, w ciągu kilku najbliższych miesięcy, mieszkańcy Mińska postawią jeden autobus elektryczny do stolicy Gruzji na próbę działania, a nieco później - szczegółową koncepcję i biznesplan projektu współpracy przemysłowej.

Tendencję do poszerzenia białorusko-gruzińskiej współpracy międzyregionalnej wspierało Porozumienie o współpracy w dziedzinie społeczno-gospodarczej, naukowo-technicznej, kulturalnej i humanitarnej, podpisane w lipcu 2018 roku przez Obwodowy Komitet Wykonawczy obwodu witebskiego Głubokoe i gminę Telava. W praktyce strony współpracują od 2014 roku, ale do niedawna - głównie w dziedzinie kultury. Podpisując umowę, Deep i Telavi ogłosili realne plany poszerzenia obszarów partnerstwa. W szczególności strona gruzińska wyraziła gotowość do współpracy "w dziedzinie medycyny, rolnictwa i sportu"⁴⁹.

Kolejnym bardzo skutecznym kierunkiem rozwoju stosunków handlowych i gospodarczych między Białorusią a Gruzją jest intensyfikacja kontaktów **wystawienniczych i targowych**. Doświadczenie ostatnich kilku lat pokazuje, że "coroczne organizowanie białoruskich wystaw w Gruzji stało się dobrą tradycją i odzwierciedla aktywny rozwój współpracy między dwoma krajami: rozszerza się asortyment dostarczanych produktów, otwierane są sklepy z towarami narodowymi w Tbilisi i Mińsku"⁵⁰. Przypomnijmy, że wystawa narodowa Białorusi odbyła się w stolicy Gruzji już w 2016 roku. W 2017 i 2018 roku w Tbilisi w ramach międzynarodowej wystawy "AgróFood" odbyły się pokazy dużych białoruskich ekspozycji. A w marcu 2019 roku w centralnym pawilonie centrum wystawienniczego Expo Georgia odbyła się wystawa białoruskich producentów Made in Belarus, gdzie ponad 70 firm z prawie wszystkich regionów Białorusi zaprezentowało swoje najlepsze produkty. W wyniku tego podpisano 13 umów na dostawę białoruskich produktów do Gruzji.

I tak Miński Zakład Ciągników pokazał "maszyny rolnicze w gruzińskim montażu: traktory do terenów górskich, sadów i winnic "Białoruś 322.1", "Białoruś 321", "Białoruś 311", "Białoruś 311", "Białoruś 320.4" i "Białoruś 622"⁵¹. Inna firma

⁴⁸ Matwiejew, W. Produkcja białoruskich autobusów elektrycznych może powstać w Tbilisi (w języku rosyjskim) / W. Matwiejew // [Zasoby elektryczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/proizvodstvo-beloruskih-elektrobusov-mozhet-byt-sozdano-v-tbilisi-295211-2018/>

⁴⁹ Shcherbitskiy, A. Głubokoe będzie współpracował z gruzińskim miastem Telavi / A. Shcherbitskiy // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/glubokoe-budet-sotrudnichat-s-gruzińskim-gorodom-telavi-311294-2018/>

⁵⁰ Premier Gruzji zapoznał się z białoruskimi produktami na wystawie w Tbilisi [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/premjer-ministr-gruzii-oznakomilsja-s-beloruskiej-produksiej-na-vystavke-v-tbilisi-340835-2019/>

⁵¹ Najlepsze marki Białorusi zostaną zaprezentowane na dużej wystawie w Tbilisi [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/luchshie-brendy-belarusi-budut-predstavleny-na-masshtabnoj-vystavke-v-tbilisi-340191-2019/>

metropolitalna - Belkommunmash - zademonstrowała innowacyjny środek transportu - autobus elektryczny, który po 6-minutowym ładowaniu w specjalnych stacjach ładowania może zapewnić ruch na trasie o długości do 25 kilometrów. A największy producent materiałów wykończeniowych i płytek na Białorusi - "Keramin" - sprowadził do stolicy Gruzji na pokaz ponad dwadzieścia nowoczesnych kolekcji. W Mińsku mieści się również Republikańskie Centrum Naukowo-Praktyczne Kardiologii, które w Tbilisi zaprezentowało nowatorskie rozwiązania w zakresie przeszczepu serca, unikalną operację przeprowadzaną przez białoruskich chirurgów od 2009 roku. Od 10 lat ośrodek wykonał ponad 300 operacji dla pacjentów wszystkich kategorii wiekowych.

Wśród kombajnów pastewnych i zbożowych oraz sprzętu uprawowego pod marką "Palesse", zaprezentowanych przez "Gomselmash", zwrócono uwagę na małą koparko-ładowarkę do ziemniaków KMP-1,5, która we wrześniu 2018 roku pomyślnie przeszła testy na polach gruzińskich. Inne przedsiębiorstwa z Homelszczyzny, które wzięły udział w wystawie to Homelskie Zakłady Chemiczne i Rafineria Ropy Mozyr. Innowacyjne kompleksowe rozwiązania w zakresie automatyzacji torów kolejowych, umożliwiające komfortową i bezpieczną podróż pociągami, stały się podstawą ekspozycji Brzeskich Zakładów Elektrotechnicznych. Mohylewski obwód był reprezentowany na wystawie przez zakłady "Strommashina" i Mohylewskie Zakłady Metalurgiczne, Witebsk - "Połock - Włókno szklane" i "Naftan" oraz Mińsk - Zakład Wosku Górskiego ze Swisłocza.

Aby wziąć udział w światowym programie rozwoju infrastruktury "Gruzja 2020" koncern "Belneftekhim", który zrzesza największe białoruskie przedsiębiorstwa petrochemiczne, zaprezentował w Tbilisi opony gumowe, szybkoschnące farby do dowolnych powierzchni, a także farby do oznakowania dróg. Tradycyjnie białoruskie produkty spożywcze, których wysoka jakość i naturalne składniki są już dobrze znane w Gruzji, były szeroko reprezentowane na wystawie. Należy założyć, że próbki wyrobów mięsnych i mleczarskich oraz słodczy, a także napojów alkoholowych i bezalkoholowych takich producentów jak "Kommunarka", "Krinitsa", "Mińsk Kryształ", "Spartak", "Zdravushka Milk", Pińsk i Oszmiansk, pokazane na wystawie, wkrótce będą dostępne w znacznie większych ilościach w gruzińskich sklepach.

Wreszcie, ta wystawa "Made in Belarus" jest również interesująca, ponieważ po raz pierwszy w praktyce takich wydarzeń strona białoruska użyła nowego logo, którym jest "kwiat lnu, namalowany w kolorach flagi narodowej i wpisany w pięciokątną figurę, przypominającą państwowy znak jakości Płatki kwiatów są pokazane jako

ludzie, którzy podjęli broń, co odzwierciedla ideę jedności narodowej i wspólnej pracy na rzecz wzmocnienia białoruskiej niezależności, tożsamości i dobrobytu⁵².

FOR AUTHOR USE ONLY

⁵² Premier Gruzji zapoznał się z białoruskimi produktami na wystawie w Tbilisi [Zasób elektroniczny]. -- 2019. - URL: <https://belta.by/economics/view/premjer-ministr-gruzii-oznakomilsja-s-beloruskoj-produksiej-na-vystavke-v-tbilisi-340835-2019/>

Białoruś - Turcja:

nauka, technologia, edukacja

O powadze zamiarów stron dotyczących aktywnego rozwoju współpracy w dziedzinie nauki, techniki i pomocy humanitarnej świadczy fakt, że po kwietniowych (2019 r.) negocjacjach między przywódcami Białorusi i Turcji podpisano szereg dokumentów - międzyrządową umowę o współpracy w dziedzinie edukacji, mapę drogową współpracy między Narodową Akademią Nauk Białorusi a Radą Naukową Turcji na lata 2019-2021 oraz memorandum o współpracy naukowo-technicznej na Antarktydzie między NAS Białorusi a Ministerstwem Przemysłu.⁵³

W szczególności umowa międzyrządowa o współpracy w dziedzinie edukacji ma na celu ustanowienie i rozwój bezpośrednich kontaktów między instytucjami szkolnictwa wyższego i organizacjami naukowymi obu krajów, tak aby studenci i specjaliści z Białorusi i Turcji mogli uczestniczyć w działaniach mających na celu wykazanie potencjału edukacyjnego, naukowego, technologicznego i innowacyjnego swoich krajów. Strony zamierzają zapewnić miejsce dla kształcenia wyższego i podyplomowego w odpowiednich instytucjach, informować się wzajemnie o wzajemnym uznawaniu dokumentów dotyczących szkoleń, edukacji i stopni naukowych oraz stworzyć wszelkie niezbędne warunki "do rozszerzenia i pogłębienia kontaktów między krajami w pełnym zakresie działań edukacyjnych, przyciągając obywateli Turcji do studiowania na Białorusi"⁵⁴.

Jeżeli mówimy o współpracy między środowiskami naukowymi obu krajów, to jej podstawę stanowiły umowy o współpracy podpisane przez Narodową Akademię Nauk Białorusi: w 2002 roku - z Turecką Radą Badań Naukowych w zakresie Nauki i Technologii, w 2009 roku - z Turecką Akademią Nauk. W 2016 roku rządy Białorusi i Turcji podpisały umowę o współpracy w dziedzinie nauki i technologii. Rok później podpisano protokoły ustaleń między Narodowym Centrum Własności Intelektualnej Białorusi a Turecką Agencją Patentów i Znaków Towarowych oraz o współpracy między Białoruskim Funduszem Innowacji a Radą Badań Naukowo-Technicznych Turcji. A w listopadzie 2018 roku odbyło się pierwsze posiedzenie wspólnej białorusko-tureckiej komisji ds. współpracy w dziedzinie nauki i technologii, w ramach

⁵³ Oficjalna wizyta w Turcji [Zasoby elektroniczne]. -- 2019. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/ofitsialnyj-vizit-v-turtsiju-20884/

⁵⁴ Białoruś i Turcja są zainteresowane rozwijaniem kontaktów między uniwersytetami i organizacjami naukowymi [Zasoby elektroniczne]. -- 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-turtsija-zainteresovany-v-razviti-i-kontaktov-mezhdu-vuzami-i-nauchnymi-organizatsijami-344261-2019/>

którego strony zgodziły się "zintensyfikować współpracę dwustronną poprzez tematy struktury innowacyjnej, w szczególności między parkami technologicznymi Białorusi i tureckimi parkami naukowymi"⁵⁵. Na tym samym posiedzeniu Komisji stwierdzono, że "naukowcy z Białorusi i Turcji zamierzają rozwijać współpracę w badaniach polarnych"⁵⁶.

Przyjęty w kwietniu 2019 roku plan działania na rzecz rozwoju współpracy na lata 2019-2021 ma na celu zintensyfikowanie wspólnych działań białoruskich i tureckich uczonych w najbardziej obiecujących dziedzinach współpracy naukowo-technicznej. "Obejmują one optykę do obserwacji powierzchni Ziemi z przestrzeni kosmicznej, bezzałogowe statki powietrzne, baterie do pojazdów elektrycznych i innych pojazdów, złożone materiały organiczno-mineralne, przetwarzanie minerałów oraz wykorzystanie technologii informatycznych do przewidywania zagrożeń naturalnych"⁵⁷.

Ponadto przyjęta mapa drogowa przewiduje organizację wspólnego konkursu na projekty w priorytetowych obszarach rozwoju nauki i technologii w dziedzinach, które zostały zidentyfikowane podczas wspólnych warsztatów: w 2018 roku - w Gebzie, w 2019 roku - w Mińsku. 58

Jeśli chodzi o mapę drogową, dokument ten zawiera również środki mające na celu rozwój, poprawę organizacji i zwiększenie efektywności wspólnych działań naukowych i technicznych oraz wspólnej pracy Białoruskiej Republikańskiej Fundacji Badań Podstawowych i Rady Badań Naukowych Turcji.

⁵⁵ Białoruś i Turcja przeprowadzą konkurs na wspólne projekty innowacyjne [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: http://www.gknt.gov.by/news/2018/belarus_i_turtsiya_provedut_konkurs_sovmestnykh_innovatsionnykh_proektov/

⁵⁶ Białoruś i Turcja zamierzają rozwijać współpracę w zakresie badań polarnych [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://belta.by/society/view/belarus-i-turtsija-namereny-razvivat-sotrudnichestvo-v-oblasti-poljarnyh-issledovanij-324445-2018/>

⁵⁷ Białoruś i Turcja podpisały mapę drogową współpracy naukowej do 2021 r. [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-turtsija-podpisali-dorozhnyju-kartu-nauchnogo-sotrudnichestva-do-2021-goda-344282-2019/>

⁵⁸ Białoruś i Turcja ogłosiły konkurs na wspólne projekty naukowe i techniczne [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-turtsija-objavili-konkurs-sovmestnyh-nauchno-tehnicheskikh-proektov-338588-2019/>

Białoruś-Węgry:

współpraca przyczyni się do zwiększenia inwestycji i regionów

W styczniu 2019 roku Białoruś i Węgry podpisały szereg ważnych dokumentów określających obiecujące kierunki rozwoju stosunków dwustronnych. Wśród nich są dwie - międzyrządowa białorusko-węgierska umowa o promocji i wzajemnej ochronie inwestycji oraz memorandum ministerstw polityki zagranicznej obu państw o promocji współpracy międzyregionalnej.

Mińsk i Budapeszt widzą szczególne znaczenie w umowie o wzajemnej ochronie inwestycji, ponieważ "jest ona niezwykle ważna dla inwestorów w każdym kraju". <...> Jest to wielka zachęta dla projektów inwestycyjnych". Dokument ten, nad którym pracujemy od prawie dekady, stanowi ważny sygnał dla społeczności biznesowej obu krajów, aby zwiększyć interakcję. Zwłaszcza, że "Węgry i Białoruś już rozwijają współpracę w wielu dziedzinach, istnieją wspólne projekty w dziedzinie budowy maszyn, farmacji, budownictwa, sektora finansowego"⁵⁹. W szczególności w 2017 roku na Węgrzech pojawiła się spółka joint venture z białoruskimi partnerami w dziedzinie budownictwa. Firma, założona z udziałem Belstroycentrum, zajmuje się tu projektami budowlanymi, a także dostawami białoruskich materiałów budowlanych. A firma farmaceutyczna "Gedeon Richter" działa na Białorusi od wielu lat. W sumie istnieje "osiem spółek z węgierskim kapitałem"⁶⁰. Być może z tego powodu obrót handlowy białorusko-węgierski w pierwszych 11 miesiącach 2018 roku wzrósł o kolejne osiem procent, zbliżając się do 180 milionów dolarów. W okresie od stycznia do października 2018 r. dwustronny handel usługami wzrósł jeszcze bardziej dynamicznie - o ponad 20 procent - i przekroczył 16 mln dolarów, bazując na usługach transportowych, komputerowych i turystycznych.

Niemniej jednak, dzisiaj, według stron, "istnieje potrzeba wspólnych nowych projektów inwestycyjnych, głębokiej współpracy przemysłowej z perspektywą wejścia nie tylko na rynki krajowe, ale również na pojemne rynki Unii Europejskiej dla

⁵⁹ Spotkanie z Ministrem Spraw Zagranicznych i Handlu Zagranicznego Węgier Peter Sijarto [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vstrecha-s-ministrom-inostrannyx-del-i-vneshnej-torgovli-vengrii-peterom-sijarto-20273/

⁶⁰ Spotkanie z Ministrem Spraw Zagranicznych i Handlu Zagranicznego Węgier Peter Sijarto [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <http://www.government.by/ru/content/8529>

Białorusi i Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej dla Węgier"⁶¹62. I takie plany powinny bardzo szybko nabrać prawdziwego kształtu. I tak w 2019 roku w obwodzie mohylewskim powstanie "pierwsze białorusko-węgierskie przedsiębiorstwo rolne, w którym będą stosowane węgierskie technologie przetwarzania kukurydzy". A w tym samym roku oba kraje planują otwarcie wspólnej linii do produkcji dwupoziomowych wagonów kolejowych. "W sumie ma być zbudowanych 19 dwupiętrowych pociągów. Będzie to pierwszy raz w historii kolei węgierskich, będzie ona wykorzystywana na najpopularniejszych trasach"⁶³.

Inne aktualne obszary współpracy białorusko-węgierskiej to współpraca w sektorze energetyki jądrowej. Faktem jest, że "Węgry, podobnie jak Białoruś, zdecydowały się na współpracę z Rosją w zakresie rozwoju energetyki jądrowej. Model ten, identyczny jak w przypadku białoruskich bloków energetycznych, zostanie wykorzystany przy rozbudowie EJ Paksz. Otwiera to dodatkowe możliwości w zakresie wyszukiwania punktów dotykowych"⁶⁴.

Jeśli chodzi o memorandum o wspieraniu współpracy międzyregionalnej, daje ono stronom możliwość rozszerzenia interakcji między regionami nie tylko poprzez obie stolice, Mińsk i Budapeszt, ale również w skali ich krajów. Przypomnijmy, że w 2016 roku podpisano umowę o współpracy między Mińską Radą Wykonawczą a Urzędem Miasta Budapeszt. Białoruska stolica była wtedy poważnie zainteresowana doświadczeniami węgierskich partnerów w korzystaniu z dużych obiektów sportowych, zarządzaniu transportem publicznym, przetwarzaniu odpadów, oczyszczaniu wody. W kwietniu 2018 roku w Budapeszcie odbyły się Dni Mińska, które po raz kolejny pokazały, jaki poważny potencjał partnerstwa strony mogą jeszcze wykorzystać w praktyce. Wystarczy powiedzieć, że w 2017 roku mińskie przedsiębiorstwa sprzedały na węgierskim rynku towarów "za ponad 26 milionów dolarów, zwiększając wolumen eksportu o 37,2% w porównaniu z 2016 rokiem"⁶⁵.

⁶¹ Zapis podejścia do prasy ministra spraw zagranicznych Białorusi W. Makiejka po wynikach rozmów z ministrem spraw zagranicznych i handlu zagranicznego Węgier (14 stycznia 2019 roku) [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/c74a125b79ae2a47.html

⁶² Gryszkiewicz, A. Pierwsze białorusko-węgierskie gospodarstwo rolne powstanie w obwodzie mohylewskim / A. Gryszkiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/pervoe-belorusko-vengerskoe-selhozpredpriyatje-sozdatut-v-mogilevskoj-oblasti-332570-2019/>

⁶³ Białoruś i Węgry będą produkować dwupoziomowe wagony dla pociągów [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-vengrija-budut-proizvodit-dvuhetazhnye-vagony-dlja-poezdov-332532-2019/>

⁶⁴ Chainovsky, A. Białorusko-Węgierska współpraca jest pragmatyczna i skuteczna / A. Chainovsky // [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/special/interview/view/belorusko-vengerskoe-sotrudnichestvo-javljaetsja-pragmaticnym-i-effektivnym-6383/>

⁶⁵ Parukova // [Electronic resource]. - - 2018. - URL: <https://minsknews.by/dni-minska-v-budapeshte-cto-svyazyvaet-dve-stolitsyi-i-kak-budet-razvivatsya-ih-sotrudnichestvo/>

Jednocześnie w kwietniu 2018 roku podpisano umowę o współpracy między dzielnicą partyzancką Mińska i dzielnicą Chepel Budapeszt, co otwiera nowe możliwości, przede wszystkim współpracy gospodarczej. Przecież oba okręgi są przemysłowe, więc przedsiębiorstwa znajdujące się na ich terenie będą mogły współpracować ze sobą nawzajem z korzyścią dla obu stron. A oni już to robią. Na przykład, "fabryka Kozlova współpracuje z 66Siemensem". <...> Kontynuowane jest wyszukiwanie punktów dotykowych" .

FOR AUTHOR USE ONLY

⁶⁶ Liderzy Dzielnic Partyzanckiej w Mińsku i Dzielnic Chepel w Budapeszcie podpisali umowę o współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://part.gov.by/3744-rukovoditeli-partizanskogo-rajona-minska-i-rajona-chepel-budapeshta-podpisali-soglashenie-o-sotrudnichestve>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Chiny: od nauki do praktyki

Jednym z głównych kierunków zaufania do wszechstronnego partnerstwa strategicznego i korzystnej dla obu stron współpracy między Chińską Republiką Ludową a Republiką Białorusi jest intensywny rozwój partnerstwa w dziedzinie nauki, w którym oczywista jest "potrzeba pogłębienia dalszej współpracy naukowej, wdrożenia nowych form współpracy i poszerzenia listy wspólnych projektów"⁶⁷. Przypomnijmy, że w 2018 r. w Chinach odbyło się posiedzenie Komisji ds. Współpracy Naukowo-Technicznej Międzyrządowego Komitetu Współpracy Chiny-Białoruś, podczas którego strony odnotowały wzmocnienie współpracy w ostatnich latach, określiły potencjalnie ważne projekty naukowe i doszły do jednoznacznego wniosku: "Wspólne prace badawcze stopniowo stały się nowym modelem współpracy między tymi dwoma krajami"⁶⁸.

Piąte Białorusko-Chińskie Forum Innowacji Młodzieży "Nowe Horyzonty", które odbyło się w Mińsku w listopadzie 2018 roku i zgromadziło ponad dwustu uczestników, pokazało ważną tendencję w tym temacie: "We współpracy między uczonymi z Białorusi i Chin uwaga skupia się na młodzieży"⁶⁹. Taki szczegół mówi również sam za siebie: jeśli wcześniej Państwowy Komitet Nauki i Technologii Białorusi i Ministerstwo Nauki i Technologii Chin tradycyjnie ogłaszały co dwa lata jeden konkurs projektów białorusko-chińskich, to dopiero w 2018 roku - dwa razy.

W rezultacie złożono 47 wniosków na konkurs wspólnych białorusko-chińskich projektów naukowo-technicznych na lata 2019-2020 w priorytetowych obszarach współpracy dwustronnej: technologie informacyjne i komunikacyjne, efektywność energetyczna i oszczędność energii, biotechnologia, chemia i kompleks rolnoprzemysłowy. Wśród nich jest realizacja projektu utworzenia Chińsko-Białoruskiego Centrum Współpracy w zakresie Transformacji Osiągnięć Naukowo-Technicznych, które pomoże stworzyć nowe gałęzie przemysłu zaawansowanych technologii zarówno na Białorusi, jak i w Chinach. Należy zaznaczyć, że projekt ten jest włączony do programu białorusko-chińskiej współpracy naukowo-technicznej do 2020 roku, który obejmuje również inne obiecujące strategiczne wspólne projekty - "utworzenie przedsiębiorstwa do produkcji urządzeń do wykorzystania w szkoleniowym centrum

⁶⁷ . Białoruś i Chiny są zainteresowane rozwojem współpracy naukowej [Zasób elektroniczny]. - – 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-kitaj-zainteresovany-v-razviti-inauchnogo-sotrudnichestva-285359-2018/>

⁶⁸ Cimin, C. Przyjaźń między Białorusią a Chinami stała się wszechogarniająca / C. Cimin. // [Zasoby elektroniczne] - – 2018. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/druzhba-belarusi-i-kitaja-stala-vsepogodnoj-tsuj-tsimin-331056-2018/>

⁶⁹ We współpracy z uczonymi z Białorusi i Chin stawką jest młodzież - Szumilin [Zasób elektroniczny]. - – 2018. - URL: <https://belta.by/society/view/v-sotrudnichestve-uchenyh-belarusi-i-kitaja-stavka-delaetsja-na-molodezh-shumilin-325711-2018/>

testowania energii słonecznej na bazie wspólnego instytutu BSU i Politechniki Dalińskiej, Chińsko-Białoruskiego Centrum Inkubacji Projektów Innowacyjnych"⁷⁰.

Białoruski Uniwersytet Państwowy, który w 2019 roku planuje założyć drugi wspólny instytut z Politechniką Dalińską, jest jedną z krajowych instytucji szkolnictwa wyższego, aktywnie rozwijającą więzi z chińskimi partnerami. Przypomnijmy, że pierwszy z nich, gdzie obecnie na dwóch kierunkach trzech wydziałów - fizyka stosowana, mechanika inżynierska, matematyka i matematyka stosowana - studiuje 159 chińskich studentów, powstał w 2017 roku i pracuje w Dalian. Jest nauczany po angielsku. Drugi wspólny uniwersytet ma zostać otwarty na Białorusi. Oczekuje się, że "specjaliści przeszkoleni w instytucie będą poszukiwani w Chińsko-Białoruskim Parku Przemysłowym "Great Stone"⁷¹.

Białoruski Państwowy Uniwersytet Informatyki i Elektroniki, który w połowie marca bieżącego roku otworzył wspólne centrum badawczo-edukacyjne z Instytutem Technologii Komputerowej Chin Wschodnich w Mińsku, w 2019 roku zamierza nawiązać kontakty z chińskimi partnerami. Ponadto BSUIR podpisał umowę o współpracy naukowej z Uniwersytetem Nauki i Technologii w Hongkongu. A z Południowochińskim Uniwersytetem Nauki i Technologii w Shenzhen osiągnięto porozumienie "w sprawie realizacji programów edukacyjnych na pierwszym poziomie szkolnictwa wyższego w oparciu o model edukacji dwupoziomowej "2+2"⁷².

Aktywnymi uczestnikami tej dwustronnej współpracy są również jednostki Narodowej Akademii Nauk Białorusi. W szczególności we wrześniu 2018 roku Instytut Fizyki Narodowej Akademii Nauk Białorusi i Instytut Badań Laserowych Akademii Nauk chińskiej prowincji Szantung doszły do porozumienia w sprawie utworzenia wspólnego laboratorium naukowego w celu realizacji szeregu umów w dziedzinie fizyki laserowej. W tym samym czasie Narodowa Akademia Nauk Białorusi, Akademia Nauk Prowincji Szantung oraz samorząd miejski miasta Jinan podpisały trójstronne porozumienie o współpracy w celu określenia priorytetowych obszarów badań naukowych oraz listy konkretnych projektów będących przedmiotem wspólnego

⁷⁰ Na konkurs białorusko-chińskich projektów naukowo-technicznych złożono 47 wniosków [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://belta.by/society/view/na-konkurs-belorussko-kitajskih-nauchno-tehnicheskikh-proektov-podano-47-zajavok-329805-2018/>

⁷¹ BSU planuje utworzyć drugi wspólny instytut z Politechniką Dalińską [Zasoby Elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/bgu-planiruet-sozdat-vtoroj-sovmestnyj-institut-s-daljanskim-politehnicheskim-universitetom-337473-2019/>

⁷² BSUIR i East China Research Institute of Computer Technology otworzą wspólne centrum edukacyjne [Electronic Resource]. - - 2019. - URL: <https://belta.by/tech/view/bguir-i-vostochno-kitajskij-nii-kompjuternyh-tehnologij-otkrojut-sovmestnyj-obrazovatelnyj-tsentr-338475-2019/>

zainteresowania dla rozwoju odpowiednich obszarów technicznych i przemysłowych, a także możliwości "utworzenia nowych wspólnych laboratoriów"⁷³.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁷³ Akademia Nauk Białorusi i Obwód Chiński Szantung ustanowią wspólne laboratorium [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/akademii-nauk-belarusi-i-kitajskoj-provintsii-shandun-sozdatut-sovmestnuiu-laboratoriju-319153-2018/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Afganistan: wspólny komitet

W kwietniu 2019 roku Ministerstwo Informacji Białorusi i Ministerstwo Informacji i Kultury Islamskiej Republiki Afganistanu podpisały umowę o współpracy w dziedzinie informacji. Pojawienie się tego dokumentu oznacza, że temat współpracy białorusko-afgańskiej w aktualnych obszarach dwustronnego współdziałania już wkrótce znajdzie odpowiednie pokrycie w środkach masowego przekazu Białorusi. Jednocześnie międzynarodowi dziennikarze bezpośrednio związani z tym klastrem tematycznym będą musieli wziąć pod uwagę w swojej pracy szereg osobliwości związanych z rozwojem partnerstwa między tymi dwoma krajami.

W tym kontekście przypominamy, że jeszcze w lipcu 2015 roku oficjalny Mińsk zwrócił uwagę na fakt, że "Afganistan nie jest dla nas tak odległy i wkrótce możemy zintensyfikować naszą współpracę"⁷⁴. Już wtedy istniało kilka warunków wstępnych do tego. Po pierwsze, w ostatnich latach obserwuje się intensywny proces stabilizacji i normalizacji stosunków między różnymi grupami politycznymi i etniczno-religijnymi w tym kraju. Po drugie, nie można zaprzeczyć roli terytorium afgańskiego w zakresie tranzytu, zwłaszcza między północą a południem, które są domem dla dużych państw posiadających ogromne i różnicowane rezerwy surowców.

W ciągu ostatnich prawie czterech lat Białoruś i Afganistan zrobiły wiele, aby zbliżyć swoje stanowiska w zakresie organizowania dwustronnej współpracy w całym spektrum stosunków międzypaństwowych. W rezultacie doprowadziło to do pierwszego spotkania wspólnej afgańsko-białoruskiej komisji ds. współpracy handlowej i gospodarczej w kwietniu 2019 roku w Kabulu, które strony określiły jako "historycznie istotne".

Należy zauważyć, że pojawienie się tego nowego formatu koordynacji stosunków białorusko-afgańskich miało miejsce na tle bardzo pozytywnych tendencji w rozwoju więzi dwustronnych. I tak, o ile w 2017 roku wielkość wzajemnej wymiany handlowej pomiędzy obydwojema krajami wzrosła o 12% i wyniosła prawie 30 milionów dolarów z udziałem białoruskiego eksportu - 28,7 milionów dolarów, o tyle "obroty handlowe pomiędzy Białorusią i Afganistanem w 2018 roku w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o 31% do 38,7 milionów dolarów". Dodatni bilans osiągnął 38,1 milionów

⁷⁴ Spotkanie z prezydentem Islamskiej Republiki Afganistanu Ashrafem Ghani Ahmadzai [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vstrecha-s-prezidentom-islamskoj-respubliki-afganistan-ashrafom-gani-axmadzaem-11749/

dolarów. Podstawą białoruskiego eksportu były produkty naftowe, traktory i ciągniki, pręty i profile aluminiowe⁷⁵.

Wskaźniki te bardzo wymownie ilustrują fakt, że Białoruś jest obiecującym partnerem handlowym Afganistanu, posiadającym duży potencjał w dziedzinie współpracy przemysłowej. A teraz nadszedł moment, kiedy Mińsk i Kabul muszą już bardziej konkretnie określić najważniejsze obszary dalszej interakcji, aby ostatecznie doprowadzić do przyjęcia skutecznej mapy drogowej współpracy. W tym celu strony uzgodniły na pierwszym posiedzeniu wspólnego komitetu utworzenie wspólnych grup roboczych w konkretnych obszarach współpracy, a także podjęły konkretne kroki w celu rozszerzenia ram prawnych współpracy białorusko-afgańskiej.

W szczególności w Kabulu w kwietniu 2019 r. oprócz wspomnianej już umowy o współpracy w dziedzinie informacji podpisano również dwie inne umowy: "Umowę między Rządem Republiki Białorusi a Rządem Islamskiej Republiki Afganistanu o współpracy wojskowo-technicznej; Umowę między Ministerstwem Kultury Republiki Białorusi a Ministerstwem Informacji i Kultury Islamskiej Republiki Afganistanu o współpracy w dziedzinie kultury"⁷⁶. Dokumenty te zostały dodane do listy przyjętych wcześniej umów dwustronnych, w tym umowy o współpracy w zakresie ochrony zdrowia, która weszła w życie w maju 2014 roku i w której strony zamierzają współpracować w takich obszarach jak: modernizacja i promocja projektów inwestycyjnych w zakresie ochrony zdrowia; edukacja medyczna i szkolenia personelu medycznego; obrót lekami, wyrobami medycznymi i sprzętem medycznym; wymiana doświadczeń w zakresie rozwoju systemów informacji zarządczej; wymiana doświadczeń w zakresie systemów informacji w ochronie zdrowia; wymiana doświadczeń w zakresie produktów i usług zdrowotnych; oraz wymiana doświadczeń w zakresie systemów informacji w ochronie zdrowia.⁷⁷

W sierpniu 2017 roku białoruskie i afgańskie izby przemysłowo-handlowe podpisały umowę o współpracy, aby skutecznie pomagać "organizacjom i przedsiębiorcom w rozwijaniu i pogłębianiu wszelkich form zagranicznej działalności gospodarczej, <...> pomagać w otwieraniu wspólnych przedsięwzięć". Należy przypomnieć, że dziś "4

⁷⁵ Białoruś i Afganistan podpisały umowę w dziedzinie współpracy wojskowo-technicznej, informacji i kultury [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-afganistan-podpisali-soglashenie-v-sfero-voenno-tehnicheskogo-sotrudnichestva-informatsii-i-342905-2019/>

⁷⁶ O wynikach pierwszego posiedzenia Białorusko-Afgańskiego Komitetu Współpracy Handlowej i Gospodarczej [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <http://tajikistan.mfa.gov.by/ru/embassy/news/c3a35780b1447cdf.html>

⁷⁷ Umowa między Ministerstwem Zdrowia Republiki Białorusi a Ministerstwem Zdrowia Islamskiej Republiki Afganistanu o współpracy w dziedzinie ochrony zdrowia, edukacji, nauk medycznych oraz udzielania pomocy medycznej obywatelom Republiki Białorusi i Islamskiej Republiki Afganistanu [zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://pravo.by/document/?guid=125510=1014000531=1>

podmioty sieci dystrybucji towarów MTW OJSC działają w Afganistanie - "Jawad Afghan Limited", "Herat Keshawarz co.ltd", "Sayed Jamal Co. Ltd. ", Silk Road International LLC/Barakat Company Ltd⁷⁸."

FOR AUTHOR USE ONLY

⁷⁸ Afganistan. [Zasoby elektroniczne] – 2019. - URL: <https://export.by/afghanistan>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Bangladesz:

wspólne wykresy komisji a droga naprzód

W kwietniu 2019 roku w Mińsku odbyło się pierwsze posiedzenie białorusko-białoruskiej wspólnej komisji ds. współpracy handlowej i gospodarczej, na którym uczestnicy dokonali przeglądu aktualnego stanu wzajemnej wymiany handlowej oraz omówili priorytetowe działania na rzecz jej wzmocnienia. Sam fakt, że takie wydarzenie miało miejsce, pokazuje, że "Białoruś postrzega Bangladesz jako ważnego i obiecującego partnera w regionie Azji Południowej".⁷⁹Uzupełniający się charakter gospodarki białoruskiej i bangladeskiej otwiera znaczące możliwości wzrostu wzajemnych dostaw towarów przemysłowych i produktów rolnych. Świadczy o tym również dynamika dwustronnych obrotów handlowych w ostatnich latach. W szczególności, "wolumen wzajemnej wymiany handlowej w ostatnim [2018] roku wzrósł o 18%, ale nie jest to limit"⁸⁰. Pierwsze spotkanie wspólnej komisji pozwoliło stronom jednoznacznie określić "najbardziej obiecujące wspólne projekty w dziedzinie budowy maszyn oraz <...> możliwości przyciągnięcia białoruskich specjalistów i technologii do tworzenia obiektów infrastruktury w Bangladeszu".⁸¹a także ogólnie, aby przedstawić swoje zamiary i oczekiwania wobec współpracy dwustronnej.

W szczególności Bangladesz jest zainteresowany pozyskaniem białoruskich technologii i przeszkoleniem specjalistów w zakresie: 1) mechanizacji rolnictwa, w tym uprawy ziemniaków i przetwarzania produktów rolnych; 2) edukacji medycznej i badań naukowych; 3) bezpieczeństwa jądrowego; 4) produkcji high-tech. Zbieżność deklarowanych interesów stron doprowadziła do tego, że już na pierwszym posiedzeniu wspólnej komisji w Mińsku zawarto dwa kontrakty - w wysokości 100 i 17 milionów dolarów - na dostawę białoruskiego sprzętu drogowego, rolniczego i ciężarowego w ramach różnych programów finansowania, w tym za pośrednictwem operatora finansowego Promagleasing i finansowania eksportu Banku Rozwoju Białorusi. W związku z tym należy zaznaczyć, że wcześniej "Białoruś zrealizowała już

⁷⁹ Alexander Turchin spotkał się z ministrem handlu Bangladeszu Tipu Munshi [Zasoby elektroniczne]. -- 2019. - URL: <http://www.government.by/ru/content/8761>

⁸⁰ Białoruś negocjuje dostawę wyposażenia o wartości 100 milionów dolarów do Bangladeszu [Zasobów Elektronicznych]. -- 2019. - URL: <https://belta.by/economics/view/belarus-vedet-peregovory-o-postavke-v-bangladesh-tehniki-na-100-mln-345058-2019/>

⁸¹ Na pierwszej sesji białorusko-bułgarskiej wspólnej komisji [Zasoby elektroniczne]. -- 2019. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/fa91ae00727e926d.html

kontrakt na dostawę sprzętu Amkodor do Bangladeszu na kwotę 50 milionów dolarów. Mniejszy sprzęt również został dostarczony do tego kraju⁸².

Współpraca białorusko-bułgarska ma również interesujące perspektywy w dziedzinie nauki, technologii i edukacji. Przypominamy, że jeszcze w 2012 roku rządy obu krajów podpisały porozumienia o współpracy w dziedzinie edukacji, a także nauki i technologii. W tym samym czasie Narodowa Akademia Nauk Białorusi i Bangladeska Akademia Nauk przyjęły Memorandum o współpracy. W kwietniu 2015 roku w Dhace odbyło się pierwsze posiedzenie białorusko-bangladeskiej komisji ds. nauki i technologii, na którym strony zgodziły się "rozвивać wzajemnie korzystną współpracę w dziedzinie nauki, technologii i innowacji, w tym poprzez tworzenie wspólnych branż zaawansowanych technologii"⁸³. Jednocześnie Państwowy Komitet Nauki i Technologii Białorusi i Ministerstwo Nauki i Technologii Bangladeszu określiły priorytetowe obszary dla wspólnych projektów: biotechnologia i genetyka w rolnictwie - produkcja roślinna i zwierzęca, nanotechnologia i materiały, technologia uzdatniania wody, produkcja nawozów i "zielone" budownictwo, biologiczne metody ochrony roślin, bioreaktory i produkcja biogazu. W marcu 2017 roku, w ramach drugiego posiedzenia tej wspólnej komisji ds. współpracy w dziedzinie nauki i technologii, rozmawialiśmy już o konkretnej współpracy "w dziedzinie wzajemnego transferu technologii, tworzenia wspólnych zakładów produkcyjnych do produkcji wyrobów o wysokim stopniu zaawansowania naukowego i technologicznego"⁸⁴.

Jeśli chodzi o edukację, w 2015 roku, w celu zwiększenia liczby studentów bangladeskich, którzy będą studiować na białoruskich uczelniach, w tym na kierunkach technicznych i technologicznych, Republikański Instytut Szkolnictwa Wyższego "projekt pilotażowy" mający na celu przyciągnięcie obywateli Bangladeszu do Republiki Białoruś poprzez możliwości bangladeskiej agencji rekrutacyjnej "Raduga International"⁸⁵. I w tym samym czasie pojawił się pomysł utworzenia białorusko-bułgarskiego uniwersytetu orientacji technicznej w Dhace. Założono, że "Bangladesz zapewni niezbędną infrastrukturę i środki finansowe, a Białoruś zapewni nowoczesne

⁸² Białoruś negocjuje dostawę wyposażenia o wartości 100 milionów dolarów do Bangladeszu [Zasobów Elektronicznych]. - - 2019. - URL: <https://belta.by/economics/view/belarus-vedet-peregovory-o-postavke-v-bangladesh-tehniki-na-100-mln-345058-2019/>

⁸³ Białoruś i Bangladesz będą rozwijać współpracę w priorytetowych obszarach nauki i techniki [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <https://www.interfax.by/news/belarus/1181817>

⁸⁴ W Mińsku odbywa się spotkanie Białorusko-Bangladeskiej Komisji Współpracy Naukowo-Technicznej [Zasobów Elektronicznych]. - - 2017. - URL: http://www.gknt.gov.by/news/2017/v_minske_prokhodit_zasedanie_belorusko_bangladeshskoy_komissii_po_sotrudnichestvu_v_oblasti_nauki_i/

⁸⁵ Bangladesz. [Zasoby elektroniczne] - - 2015. - URL: <https://export.by/bangladesh>

programy edukacyjne i technologie, a także kadrę nauczycielską⁸⁶. Musimy założyć, że ten projekt znajdzie swój specyficzny kształt.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁸⁶ W Dhace ma powstać Białorusko-Bułgarski Uniwersytet [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: https://www.belarus.by/ru/press-center/press-release/belorusko-bangladeshskij-universitet-planiruetsja-sozdat-v-dakke_i_0000023707.html

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie:

projekt zrównoważonego rozwoju i dobrobytu

W kwietniu 2019 roku w Mińsku odbyła się druga międzynarodowa konferencja parlamentarna Grupy Wsparcia Jedwabnego Szlaku Zgromadzenia Parlamentarnego Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie "Jeden pas i jedna droga: pogłębienie współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju i dobrobytu". Uczestniczyli w nim parlamentarzyści i przedstawiciele środowisk biznesowych z Austrii, Azerbejdżanu, Włoch, Kirgistanu, Mongolii, Rosji, Serbii, Szwajcarii, Turcji i Białorusi.

Przypomnijmy, że Grupa Wsparcia Jedwabnego Szlaku została utworzona w 2017 roku na 26. dorocznej sesji Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE, która odbyła się w stolicy Białorusi, w celu rozszerzenia obszarów współpracy i wzmocnienia politycznych, gospodarczych i kulturalnych więzi między państwami uczestniczącymi w tej międzynarodowej organizacji. Zasadniczo grupa służy jako platforma promująca wzajemnie korzystne połączenia gospodarcze i handlowe poprzez rozwój korytarzy transportowych, środków ułatwiających transport i procedur handlowych, ułatwiających swobodny i bezpieczny przepływ osób, towarów, usług i inwestycji. Pierwsza konferencja Grupy Wsparcia Jedwabnego Szlaku Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE odbyła się w 2018 roku w Azerbejdżanie. Sam fakt zorganizowania drugiej konferencji w Mińsku sugeruje, że "Grupa Wsparcia Jedwabnego Szlaku stała się kolejną pokojową platformą dialogu i unikania konfrontacji w różnych płaszczyznach"⁸⁷.

Nie jest tajemnicą, że w regionie oddziaływania Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie istnieje wiele problemów, w tym "brak przyjaznej atmosfery biznesowej utrudnia pozyskiwanie prywatnych inwestycji zagranicznych". Tymczasem są one niezbędne dla rozwoju gospodarczego i promowania stabilności politycznej w regionie OBWE"⁸⁸. Dlatego kwietniowe forum w Mińsku można nazwać obiecującą szansą na stworzenie bliższej integracji gospodarczej na kontynencie euroazjatyckim. Tym bardziej, że dla Republiki Białorusi zorganizowanie tej

⁸⁷ Spotkanie z George'em Tsereteli, przewodniczącym Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vstrecha-s-predsedatelem-parlamentskoj-assamblei-obse-georgiem-tsereteli-20978/

⁸⁸ Tsereteli: kraje należące do Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE zostały powołane do prowadzenia otwartego dialogu w Mińsku [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/tsereteli-strany-pa-obse-nastroeny-na-otkrytyj-dialog-na-minskoj-ploschadke-345762-2019/>

konferencji stało się ważnym krokiem w zakresie ułatwień w handlu między państwami członkowskimi Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, zmniejszenia barier administracyjnych, rozwoju współpracy celnej, obopólnie korzystnego rozwiązania problemów powstałych w trakcie tych prac. Przecież Mińsk widzi szczególne znaczenie w promowaniu "wzajemnej integracji obiektów infrastruktury". Mówimy o kolei, autostradach, drogach powietrznych i wodnych, rurociągach naftowych i gazowych, lotniskach i portach"⁸⁹.

W tym kontekście to właśnie Pas Gospodarczy Jedwabnego Szlaku, zapoczątkowany już w 2013 r. przez stronę chińską i przewidujący utworzenie trzech transeuropejskich korytarzy gospodarczych - północnego (z Chin przez Azję Środkową, Rosję i Białoruś do Europy), środkowego (z Chin do Zatoki Perskiej i Morza Śródziemnego) i południowego (z Chin przez Azję Południową i Południowo-Wschodnią do Oceanu Indyjskiego) - otwiera "nie tylko szlak handlowy, ale potężny kanał wymiany nowych idei, wiedzy i technologii". Służy ona również jako przestrzeń dialogu między cywilizacjami i zasadniczo nowy sposób interakcji między krajami o różnych poziomach rozwoju gospodarczego"⁹⁰. Już dziś półtora tysiąca państw oraz różne organizacje i stowarzyszenia międzynarodowe angażują się w realizację projektów infrastrukturalnych i inwestycyjnych w ramach tej inicjatywy. "Zasięg geograficzny oraz niekwestionowana skala finansowa i ekonomiczna projektów realizowanych i planowanych w ramach tej inicjatywy dają powody, aby słusznie uznać ją za jedną z największych w historii ludzkości"⁹¹.

Należy również przypomnieć, że Białoruś była jednym z pierwszych państw na świecie, które wsparły ten chiński mega-projekt, ponieważ ma on wyjątkowe zalety dla rozwoju Strefy Ekonomicznej Jedwabnego Szlaku, znajdującej się jednocześnie w centralnej części kontynentu europejskiego i na samym Jedwabnym Szlaku. A teraz podejmuje konkretne kroki w celu wzmocnienia integracji własnej infrastruktury transportowej ze światową siecią, angażując inwestorów zagranicznych w budowę dróg, mostów, elektryfikację i przebudowę odcinków kolejowych. Takie liczby wiele mówią w tym względzie. Dziś towary z Azji do Europy, z krajów skandynawskich na Bałkany przez Białoruś są już przewożone około dwudziestoma specjalistycznymi szybkimi pociągami. "W 2018 roku przewieźli około 325 tysięcy kontenerów do

⁸⁹ Białoruś z zadowoleniem przyjmuje ułatwienie handlu między krajami OBWE - Andreichenko [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-privetstvuet-uproschenie-torgovli-mezhdu-stranami-obse-andrejchenko-345773-2019/>

⁹⁰ To jest to samo miejsce.

⁹¹ Dapkunas, A. Białoruś zamierza wzmocnić swoją rolę w rozwoju transeuropejskich połączeń gospodarczych / A. Dapkunas // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/interview/view/belarus-namerena-usilit-svoju-rol-v-razvitii-transjevrazijskoj-ekonomicheskoy-soprjazhennosti-6823/>

krajów OBWE z przesłaniem Chiny - Europa. Ich liczba ma wzrosnąć do 1 miliona rocznie do 2025 r.⁹²".

Zsynchronizowanie działań krajów, przez które przebiegają te trasy lądowe, staje się dużym wyzwaniem w celu zwiększenia możliwości dostaw towarów i przyspieszenia przepływu towarów i pasażerów w kierunku Azji-Europy. Dlatego też Druga Międzynarodowa Konferencja Parlamentarna Grupy Wsparcia Jedwabnych Szlaków Zgromadzenia Parlamentarnego Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie "Jeden pas i jedna droga: pogłębienie współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju i dobrobytu", która odbyła się w Mińsku, zwróciła uwagę na potrzebę przyjęcia wspólnych standardów dla dokumentów elektronicznych i metodologii wymiany informacji dla krajów Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁹² Ministerstwo Transportu: Białoruś wspiera Chiny w tworzeniu cyfrowego Jedwabnego Szlaku [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://belta.by/economics/view/mintrans-belarus-podderzhivaet-kitaj-v-sozdanii-tsifrovogo-shelkovogo-puti-345882-2019/>

FOR AUTHOR USE ONLY

**More
Books!**

yes
I want morebooks!

Buy your books fast and straightforward online - at one of world's fastest growing online book stores! Environmentally sound due to Print-on-Demand technologies.

Buy your books online at
www.morebooks.shop

Kaufen Sie Ihre Bücher schnell und unkompliziert online – auf einer der am schnellsten wachsenden Buchhandelsplattformen weltweit! Dank Print-On-Demand umwelt- und ressourcenschonend produziert.

Bücher schneller online kaufen
www.morebooks.shop

KS OmniScriptum Publishing
Brivibas gatve 197
LV-1039 Riga, Latvia
Telefax: +371 686 20455

info@omniscryptum.com
www.omniscryptum.com

OMNIScriptum

FOR AUTHOR USE ONLY